

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

HEINOLAN KAUPUNKI
8.5.2025
Tarkastuslautakunta

SISÄLLYS

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	1
2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	3
2.1	Tarkastuslautakunnan toiminta ja tehtävät	3
2.2	Tarkastuslautakunnan jäsenet	3
2.3	Työohjelman mukaiset tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet	5
3	ARVIOINTIKERTOMUS 2023	7
3.1	Vuoden 2023 arvioinnin havaintojen käsittely	7
4	TALOUS	11
4.1	Talouden toteuma 2024	11
4.1.1	Toimintakate	12
4.1.2	Verotulot ja valtionosuudet	12
4.1.3	Rahoitustuotot ja kulut	14
4.1.4	Vuosikate	15
4.1.5	Tilikauden tulos	16
4.1.6	Toiminnan ja investointien rahavirta	16
4.1.7	Lainat sekä vuokravastuut	17
4.1.8	Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus	17
4.1.9	Kassan riittävyys	19
5	INVESTOINNIT	20
5.1	Investointien toteutuminen	20
5.2	Tarkastuslautakunnan kannanotto talouden ja investointien kehittymiseen	21
6	VALTUUSTON ASETTAMAT TOIMINNALLISET TAVOITTEET	23
6.1	Valtuuston asettamien toiminallisten vuositavoitteiden arviointi	23
6.1.1	Kaupunginhallituksen alainen toiminta	24
6.1.2	Elinvoimalautakunnan toimiala	27
6.1.3	Hyvinvointilautakunnan toimiala	30
6.1.4	Teknisen lautakunnan toimiala	35
6.1.5	Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	40
7	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA 43	
8	STRATEGIAN TOTEUTUMINEN	46
9	KONSERNIYHTEISÖT	48
9.1	Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi	48

10	HENKILÖSTÖ.....	50
10.1	Henkilöstömäärä ja palkkakustannukset	50
10.2	Vaihtuvuus ja henkilöstön ikärakenne	50
10.3	Rekrytointi	51
10.4	Ammattitaitoinen henkilöstö	51
10.5	Työhyvinvointi.....	52
10.6	Muutokset ja tulevaisuuden näkymät	52
11	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESIYYS VALTUUSTOLLE	53

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Tämän tarkastuslautakunnan viimeinen arviointikertomus seuraa tuttua kaavaa. Kuluneen valtuustokauden jokaisena vuotena on Heinolassa oltu keskellä muutosta. Kunnan tehtäväkenttä on kokenut valtaisan muutoksen, samalla mylläten kunnan tulojen ja menojen muodostumisen perusteet. Osaan muutoksista on osattu varautua oikein hyvin. Toisten muutosten vaikutuksia taas on ollut hyvin vaikea, ellei mahdoton ennakoida.

Muutosten laajuuden ja ennalta-arvaamattomuuden huomioon ottaen Heinola on onnistunut ennakkoinnissaan hyvin. Muutosohjelma saatiin käynnistettyä ja sen osana talouden tasapainottamisohjelma. Tulokset näkyvät osittain jo vuoden 2024 tilinpäätöksessä, jonka tulos on erittäin hyvä. Tuloksen itsensä lisäksi merkittävää on se, miten tulos muodostui. Toimintakulujen kasvu saatiin pidettyä käytännössä nollassa ja palkankorotuksista huolimatta henkilöstökulut pienenivät. Samalla saatiin pienennettyä myös lainakantaa ja tehtyä tuloksesta investointivaraus tulevaisuuden investoinneille.

Vuonna 2024 siis jatkettiin muutosteemaa. Kaupungin vuoden 2025 alusta voimaan tullut organisaatiomuutos työllisti koko vuoden ajan. Muutos koski sekä kaupungin henkilöstöä että luottamushenkilöitä ja vaati perusteellisen muutoksen mm. hallintosääntöön. Vuoden aikana myös osa kaupungin toiminnoista ulkoistettiin tai yhtiöitettiin. Jatkuvasta muutoksesta tulee helposti stressitekijä henkilöstölle, jollei tiedotus ja viestintä ole riittävää, oikea-aikaista ja oikeilla kanavilla jaettua. Lautakunnan käymien kuulemisten perusteella vaikuttaa, että sisäinen tiedotus ja viestintä on onnistunut hyvin. Sairaspoissaolojen määrä on ollut hallittava ja työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat jo ennestään hyvistä tuloksista.

Tulevaisuuden haasteena tuntuu henkilöstön osalta kuitenkin olevan osaavan henkilöstön saaminen jatkossakin kaupungin palvelukseen. Kaupungin palveluksesta eläköityy tulevana vuosina suhteellisen paljon henkilöstöä ja heidän tietojensa ja taitojensa korvaaminen tulee olemaan haastavaa. Se, miten Heinolan kaupunki edelleen parantaa työnantajamielikuvaansa ja millä tavalla se siitä kertoo tuleville työntekijöilleen, on yksi avainkysymyksistä jatkossa.

Tarkastuslautakunta on tämän nelivuotiskauden pitänyt yhtenä johtavana teemanaan viestintää ja tiedonjakoa. Viranhaltijoiden kuulemisten perusteella voi sanoa, että sisäisessä viestinnässä ja tiedonhallinnassa on otettu, jos ei loikkia, niin ainakin kelpo harppauksia eteenpäin.

Ulkoiseen viestintään sen sijaan tulisi kiinnittää huomiota. Julkisen hallinnon tulee olla avointa ja läpinäkyvää. Tämä tarkoittaa myös, ja etenkin, tiedon jakamista ja viestintää. Asioista tulisi antaa tietoa, vaikka sitä ei erikseen osattaisi kysyä, oli kyseessä sitten onnistuminen, epäonnistuminen tai kehitettävä asia. Lautakuntien ja hallituksen ajankohtaiskatsauksia laadittaessa puolestaan tulisi miettiä, onko asia mahdollisesti oman pykälänsä arvoinen vai tuleeko käsitelty asia selväksi ajankohtaiskatsauksen päätöksessä. Myös erilaisten viestintäkanavien kehittäminen, jotta kuntalaisille välittyisi tieto mahdollisimman kattavasti, on edelleen ajankohtaista.

Lopuksi haluan kiittää kuluneesta kaudesta kaikkia tarkastuslautakunnan toimintaan osallistuneita hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä.

Ville-Matti Kuusela

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Valaistu vanha rautatiesilta.

PIENI KAUPUNKI,
ISO ELÄMÄ

Heinola

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.1 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät on säädetty kuntalaissa (§ 121). Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle arvioinnin siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet. Lisäksi tehtävä on arvioida, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja mahdollisen toimenpideohjelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Arviointityönsä ohella tarkastuslautakunnalla on lakisääteinen velvoite vastata sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja ilmoitusten saattamisesta valtuustolle tiedoksi. Lautakunta huolehtii myös sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen ilmoittamisesta kaupungin verkkosivulla. Kuntalaissa on määritelty ilmoitusvelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat.

2.2 Tarkastuslautakunnan jäsenet

Ville-Matti Kuusela Puheenjohtaja	Sanna Koponen Varapuheenjohtaja	Kiia Aha Jäsen 1.1.2025 alkaen
Jouko Vuorenniemi Jäsen 3.2.2025 alkaen	Raili Hildén Jäsen 1.1.2025 alkaen	Jorma Peltonen 3.2.2025 asti
Aira Seppälä Jäsen	Pekka Kantanen Jäsen	

Lisäksi tarkastuslautakunnassa on toiminut valtuustokaudella varajäsenenä, Petteri Niemi, Marita Kemppi, Mika Leppälä, Ulla Vihtilä, Jussi Paarvala, Jade Gustafsson, Irja Mällönen-Valkeinen, Matti Lauren 5.12.2024 asti sekä Matti Setälä 18.3.2024 asti.

Tarkastuslautakunta 2021–2025. Oikealta vasemmalle: puheenjohtaja Ville-Matti Kuusela, tilintarkastaja Anna-Sofia Lakonen, jäsen Jouko Vuorenniemi, jäsen Raili Hildén, jäsen Kiia Aha, Varajäsen Marita Kemppe, jäsen Aira Seppälä ja sihteeri Maria Laakkonen. (Pekka Kantanen ei ole kuvassa).

Toimikaudella 2019–2024 tilintarkastajana toimii BDO Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana CPFA, CA, CIA, CCSA, CISA, CFE Helge Vuoti. Arvioinnissa avusti tilikaudella Anna-Sofia Lakonen BDO Oy:stä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi Maria Laakkonen.

Tarkastuslautakunta on laatinut koko toimikaudelleen arviointisuunnitelman, jonka pohjalta on vuosittain laadittu työohjelma. Työohjelmassa on täsmennetty aihealueet, joita on vuosittain arvioitu lähemmin. Lautakunta kokoontui pääsääntöisesti kerran kuukaudessa ja kuuli kokouksissaan yhtä tai useampaa tilivelvollista tai muuta luottamushenkilöä. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet tarkastuslautakunnan koulutukseen.

2.3 Työohjelman mukaiset tarkastuslautakunnan arviointitilaisuudet

Kokouspäivä	Aihe
29.8.2024	Arvioinnin työohjelma vuodelle 2024–2025 Arviointisuunnitelman 2021–2025 tarkastus Tarkastuslautakunnan talousarvio
25.9.2024	Kuultavana - hallinto- ja kehitysjohtaja - kaupunginjohtaja tilintarkastajan työohjelman esittely
24.10.2024	Kuultavana - henkilöstöpäällikkö - pääluottamusmiehet
14.11.2024	Muutosohjelman eteneminen, kuultavana - Valtuuston puheenjohtaja - Hallituksen puheenjohtaja Konserniyhtiön toiminta, toimitusjohtaja Vuokra-asunnot
21.11.2024	Kuultavana lautakuntien puheenjohtajat - hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja - elinvoimalautakunnan puheenjohtaja - lupa- ja valvontalautakunnan varapuheenjohtaja - teknisen lautakunnan puheenjohtaja
5.12.2024	Kuultavana toimialajohtajat - Hyvinvointijohtaja - Teknisen toimen johtaja ja ympäristöpäällikkö - Elinvoimajohtaja
30.1.2025	Kaupunginlakimies, sopimushallinnan asiat Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen 1. väliraportointi
13.2.2025	Kuultavana palvelualuejohtajat tekniikan ala - Rakennuspäällikkö - Ruoka- ja siivouspalveluiden palvelupäällikkö - kiinteistöpäällikkö - Johtava rakennustarkastaja - Vastaava ympäristönsuojelutarkastaja Muutosohjelman eteneminen, kaupunginjohtaja
27.3.2025	Sisäinen tarkastus, Revisium Oy:n raportti 5.12.2024, myyntilaskutusprosessin tarkastus, - hallinto- ja kehitysjohtaja,

	- kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala - kuntatekniikkapäällikkö Ari Matteenen Kuultavana hyvinvointitoimialan palvelualuejohtajat - varhaiskasvatusjohtaja - koulutusjohtaja - hyvinvointijohtaja - kehitysjohtaja Tilinpäätöksen 2024 esittely, Hallinto- ja kehitysjohtaja
10.4.2025	Kuultavana palvelualuepäälliköt yhteiset palvelut - Talous- ja kehittämispalveluiden johtaja - Henkilöstöpäällikkö - Kaupunginlakimies - Tietohallintopäällikkö Henkilöstökertomus, henkilöstöjohtaja Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen 2. väliraportointi
24.4.2025	Arviointikertomuksen laadinta Vastuullinen tilintarkastaja, tilintarkastuksen loppuraportointi, Tilintarkastuskertomuksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen
8.5.2025	Arviointikertomuksen hyväksyminen
15.5.2025	Tarkastuslautakunnan oman työn arviointi

3 ARVIOINTIKERTOMUS 2023

3.1 Vuoden 2023 arvioinnin havaintojen käsittely

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginhallitus käsitteli vastaukset ja toimenpiteet vuoden 2023 arviointikertomukseen kokouksessaan 23.9.2024 ja antoi 7.10.2024 kokoontuvalle valtuustolle vastaukset arviointikertomuksen vuoden 2023 huomioihin ja suosituksiin.

Vuoden 2023 Arviointikertomuksen vastineet

<i>Huomio/toteamus</i>	<i>Vastaus (toimialat ja kaupunginhallitus)</i>
Onko sisäisen valvonnan taso riittävä?	Sisäisen valvonnan taso on pääosin riittävä ja ohjeet ovat ajan tasalla. On kuitenkin todettava, että esim. aiemman talouspalveluiden palveluntuottajan osalta on ollut haasteita mm. myyntireskontraprosesseissa, mutta ko. prosessit on läpikäyty ja prosessit uudistettu niin, että sisäinen valvonta toteutuu paremmin. Lisäksi toteutetaan laskutusprosesseihin sisäinen tarkastus vielä v. 2024. Sopimushallinnassa on todettu osin haasteita. Toimintaan liittyviä prosesseja ja toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Muutostilanne mahdollistaa myös sisäisen valvonnan toimintatapojen kehittämisen.
Sisäiset vastuut selkeät ja vastuuhenkilöt nimetty, miten varmistettu?	Kyllä on. Hallintosääntö ja toimintaohjeet määrittelevät toimivallan ja esihenkilöt, palvelualuejohtajien ja toimialajohtajien vastuut määritelty. Myös esihenkilöiden vastuut määritelty.
Miten varmistetaan sopimushallinnan toimivuus?	Sopimushallinnan toimivuus varmistetaan Dynasty asianhallintajärjestelmän avulla. Kaikki asiakirjat on ohjeistettu arkistoitavaksi sähköisesti Dynasty-arkistoon jolloin sopimukset on saatavissa arkistosta.

	Tämä ei kuitenkaan vielä toimi. Prosessikuvaukset ovat hajallaan ja vanhentuneita ja on tunnistettu tarve prosessien kehittämiseen ja ohjeistusten laadintaan. Sopimushallinnan ohje laaditaan vuodelle 2025. Lisäksi koulutetaan esihenkilöitä
Millä tavalla varmistetaan Sarastian myyntilaskutuksen oikeellisuus? Miten varmistetaan, että uuden toimijan kanssa samoja ongelmia ei esiinny?	Sarastian myyntilaskutuksen oikeellisuutta ei täysimääräisesti pystytä varmistamaan. Uuden järjestelmän ja palveluntuottajan myötä on rakennettu integraatioita helpottamaan tietojen automaattista siirtoa maksuliikenteen, myyntireskontran ja perintäyhtiön välillä. Siirtoja valvoo Provincia. Myyntilaskujen suoritukset kohdistetaan nyt päivittäin ja liिकासuoritusprosessi on rakennettu järjestelmään ja säännöllistä mikä helpottaa reskontranhoitoa. Tiedot ohimaksuista siirtyvät viikoittain Intrumille ja perintäajot tehdään perintäyhtiölle kerran viikossa. Luottotappiosuositukset tulevat kerran kuukaudessa ja ne kirjataan tulokseen kvartaaleittain. Tieto saatavien tilanteesta saadaan siten nopeammin. Aikaisemmin luottotappiokirjaukset on tehty vain laskupäiväyksen mukaan (yli 2v vanhat saatavat) eikä perintäyhtiön suosituksen mukaisesti. Vesimaksusaatavien osalta on otettu käyttöön vedenkatkotoimenpide osana saatavien perintää. Prosessit on käyty läpi uuden palveluntuottajan kanssa ja kuukausittainen yhteistyöpalaveri Provincian kanssa, jossa käydään läpi jokainen taloushallinnon osa-alue myyntireskontran hoito ml.

Palvelukeskuksella on velvollisuus raportoida, että prosessi on suoritettu viikoittain sovitun mukaisesti ja mahdolliset prosessien poikkeamista on tuotu esiin. Kaupungin oma valvonta: Seuraamme mm. Intrumin asioiden käsittelyaikoja ja laskujen tilannetta myyntireskontrassa sekä perintäprosessin etenemistä Intrum web palvelun avulla. UDP-raportoinnista helposti saatavilla avoimet laskut jokaisen laskulajin osalta lasku ja asiakaskohtaisesti.

Onko visio kaupungin tulevaisuudesta riittävän selkeä ja näkyvä se käytännön toiminnassa?

Visio on määritelty strategiassa, on selkeä ja strategiaa toimeenpannaan mm. muutosohjelman avulla. Muutosohjelma näkyy vahvasti käytännön toiminnassa jo vuonna 2024 sekä vuoden 2025 talousarvion laadinnassa. Strategiaa päivitetään uuden valtuustokauden aikana. Päivityksessä huomioidaan mm. keväällä 2024 tehty strategiakauden arvioinnissa esiin nostetut kehittämiskohteet

Tarkastuslautakunta toivoo valtuuston kiinnittävän huomiota siihen, että päätetyistä tavoitteista, toimenpiteistä ja muiden ohjelmien edistymisestä raportoidaan ajantasaisesti. Näitä ovat ensisijaisesti talouden tasapainottamistoimenpiteiden tulokset. Arvioinnissa esitetyt havainnot on tarkoitettu kaupungin kehittämiseksi.

4 TALOUS

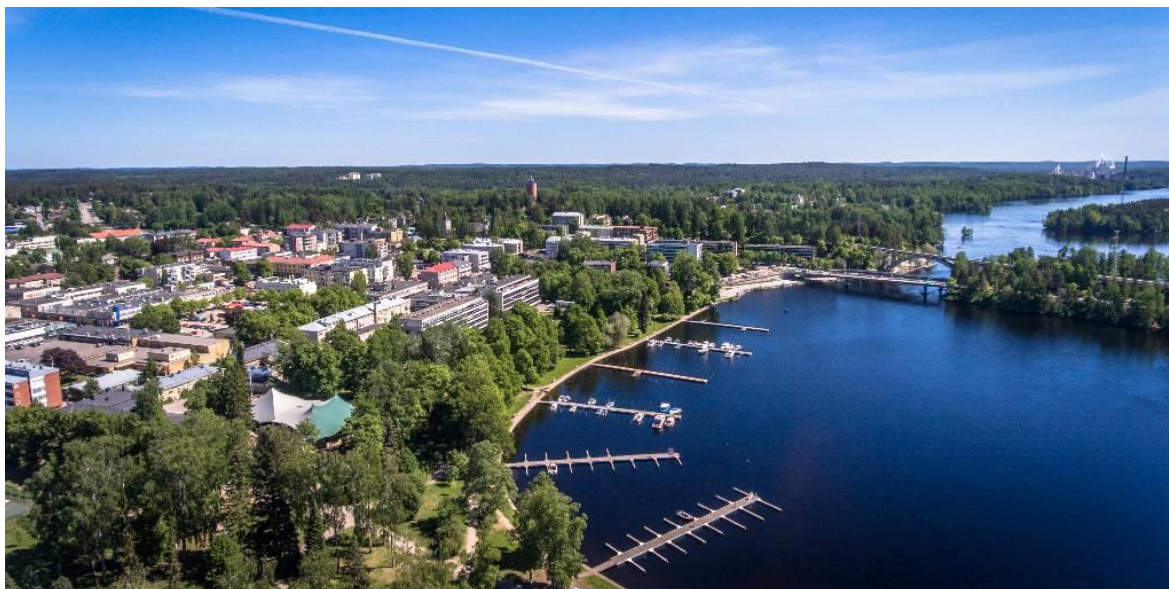
4.1 Talouden toteuma 2024

Toimintatuotot olivat vuonna 2024 yhteensä 14,7 miljoonaa euroa, mikä merkitsee noin 0,4 milj. euron kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Myyntituotot kasvoivat 15,0 %, mikä johtui sekä palveluiden kysynnän lisääntymisestä että hintojen korotuksista. Sen sijaan maksutuotot sekä saadut tuet ja avustukset vähenivät. Erityisesti tukien ja avustusten määrä laski merkittävästi, 13,3 %. Tilinpäätöksen tuloerien kehitystä selittää osaltaan myös kirjauskäytäntöjen tarkentuminen myynti- ja maksutuottojen välillä. Vuonna 2024 omaan käyttöön valmistettua tuotantoa kirjattiin lähes puolet enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui pääosin lisääntyneestä omajohtoisesta rakentamisesta.

Toimintakulujen kasvu jäi vuonna 2024 hyvin maltilliseksi kasvun ollessa vain 0,1 %. Henkilöstömenot laskivat 2,7 %, mikä johtui erityisesti henkilösivukulujen kuten työttömyysvakuutusmaksujen pienentymisestä. Palvelujen ostot kasvoivat puolestaan merkittävästi 20,7 %. Kasvu johtui pääasiassa omajohtoiseen rakentamiseen liittyvien rakentamispalveluiden hankinnoista. Aine- ja tarvikkehankinnat pysyivät lähes edellisvuoden tasolla (-1,9). Avustukset vähenivät maltillisesti 0,4 %. Toimintakate vahvistui 2,3 % tulojen kasvun ja menojen vähäisen kasvun ansiosta.

Seuraavissa kappaleissa esitetään tunnuslukuja ja havaintoja tilikauden tuloksen muodostumisesta sekä kaupungissa että kaupunkikonsernissa.

Tarkastuslautakunta on tehnyt talouden seurantaan viiden vuoden aikajaksolla.

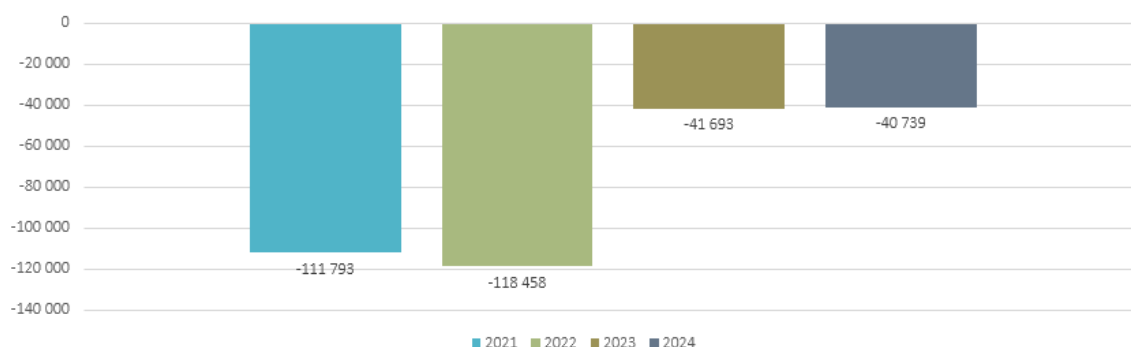

Ilmakuva Heinolasta.

4.1.1 Toimintakate

Toimintakate kuvaa kunnan oman toiminnan kulujen ja tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Tunnusluku ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet).

Toimintakate 1000 eur

Toimintakate 2021–2024

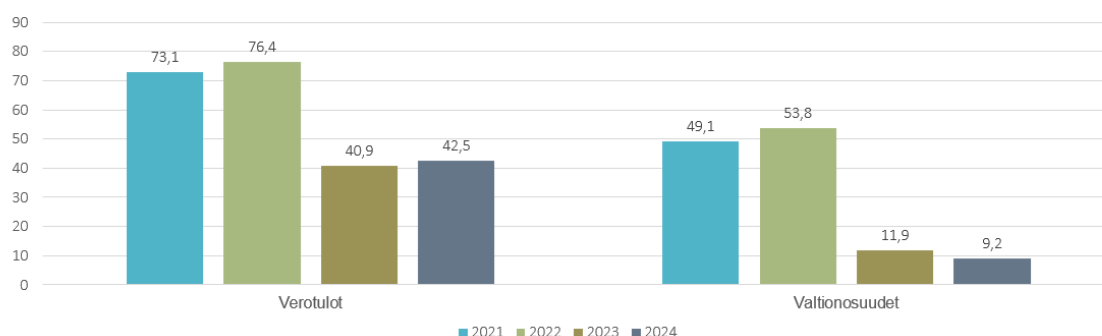
4.1.2 Verotulot ja valtionosuudet

Verorahoitus, eli verotulot ja valtionosuudet yhteensä, väheni vuonna 2024 noin 1,0 miljoonalla eurolla eli 1,9 % edellisvuoteen verrattuna. Verotuloja kertyi kuitenkin 1,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2023, mikä selittyy sekä kunnallisveron korotuksilla että verotulojen kertymäajankohtaan liittyvällä niin sanotulla "rytmihäiriöllä".

Valtionosuudet sen sijaan vähenivät merkittävästi – 2,7 miljoonaa euroa eli 22,4 %. Suurin syy valtionosuuksien pienenemiseen oli sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvien sotesiirtolaskelmien jälkikäteistarkistus. Heinolan kaupunki on muiden Päijät-Hämeen kuntien tavoin hakenut oikaisua vuoden 2024 valtionosuuspäätöksiin.

Valtionosuuksien määrää on pienentänyt myös hyvinvointialueen tekemä palkkaharmonisaatioratkaisu, joka on otettu huomioon valtionosuuksia vähentävänä tekijänä. Heinolan kaupungin näkemyksen mukaan harmonisaation kustannukset eivät kuulu kunnan vastattaviksi, sillä ne liittyvät hyvinvointialueelle siirtyneeseen toimintaan. Oikaisuvaatimus on tilinpäätöshetkellä yhä vireillä hallinto-oikeudessa.

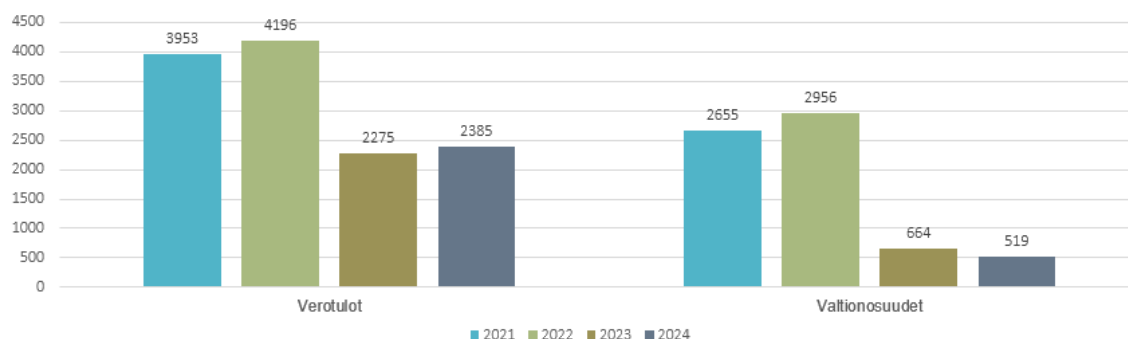
Verotulot ja valtionosuudet (milj. eur)

Verotulot ja valtionosuudet 2021–2024.

Verotulot/asukas kasvoivat maltillisesti edellisvuodesta 2 385 euroon/asukas vuonna 2023 verotulojen ollessa 2 275 euroa/asukas. Hyvinvointialueuudistuksen myötä verorahoituksen erät vuoden 2022 ennen ja jälkeen **eivät ole vertailukelpoisia**.

Verotulot ja valtionosuudet eur/asukas

Verotulot ja valtionosuudet eur/asukas 2021–2024.

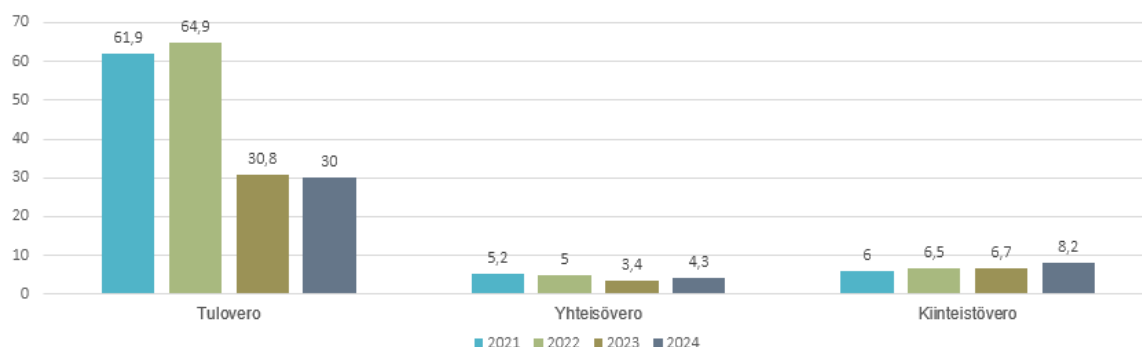
Kunnallisveroprosentti oli vuonna 2024 Heinolassa 8,2 %, ja kunnallisverotuloja kertyi yhteensä 40,9 miljoonaa euroa. Veroprosenttia korotettiin 0,3 prosenttiyksikköä vuodelle 2024.

Koko maassa vuoden 2024 kunnallisveron tilitykset ylittivät ennusteet. Tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2024 ennakonpidätysprosentit olivat aiempia vuosia korkeammalla tasolla. Lisäksi kunnallisveron verovuoden 2024 ryhmäosuuteen tehtiin joulukuussa vajaan 150 miljoonan euron suuruinen positiivinen oikaisu.

Korkea ennakonpidätysprosentti voi käytännössä merkitä suurempia veronpalautuksia ja/tai pienempiä jäännösveroja verovuodelle 2024. On myös

mahdollista, että kunnallisveron jako-osuuteen tehdään vielä negatiivinen oikaisu verotuksen valmistuttua. Lopulliset vaikutukset selviävät, kun ensimmäiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta julkaistaan kesäkuussa 2025

Verokertymät verolajeittain (milj. eur)

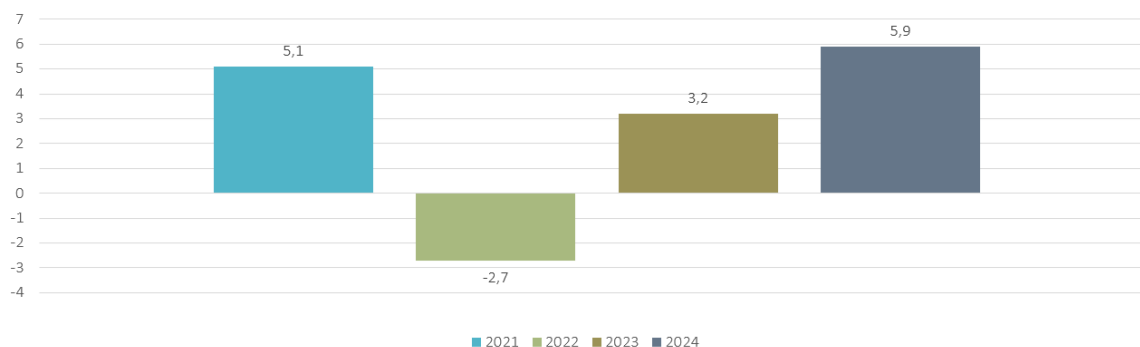
Verokertymät verolajeittain 2021–2024.

4.1.3 Rahoitustuotot ja kulut

Sijoitusten tuotto vahvisti merkittävästi kaupungin rahoitustuottojen ja -kulujen nettotulosta. Vuonna 2024 sijoitussalkun tuotto jatkoi vahvaa kasvua, ja kokonaistuotto oli 9,8 %, mikä vastasi euromääräisesti noin 10,6 miljoonaa euroa. Tulosvaikutukseltaan sijoitustuotot olivat noin 7,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 tuottotaso oli huomattavasti korkeampi kuin edellisenä vuonna, jolloin sijoitusten tuotto oli noin puolet vuoden 2024 tasosta. Tätä edelsivät negatiiviset tulosvuodet, joista sijoitustoiminta on nyt toipunut merkittävästi.

Rahoitustuotot- ja kulut (netto milj. eur)

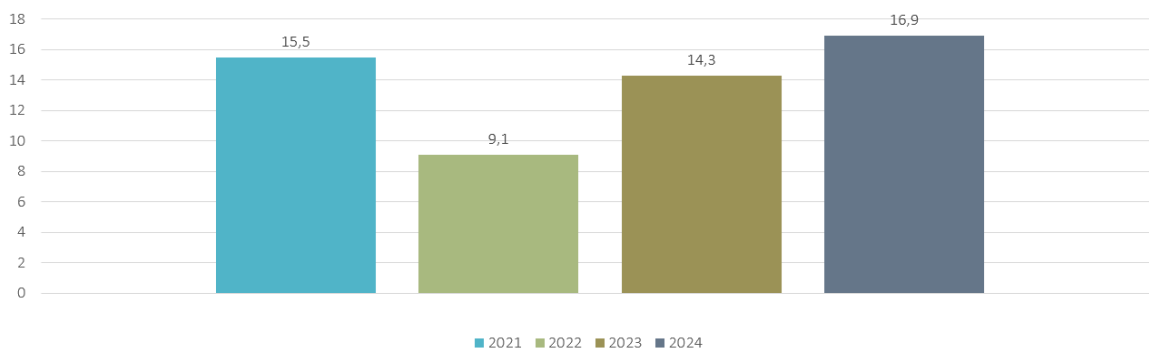
Rahoitustuotot- ja kulut 2021–2024.

4.1.4 Vuosikate

Vuosikate kuvaa kunnan tulorahoituksen määrää ja osoittaa, kuinka paljon jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Se on keskeinen tunnusluku kunnan taloudellisen tilan arvioinnissa. Vuosikatteen katsotaan olevan riittävällä tasolla, mikäli se kattaa poistot ja arvonalentumiset.

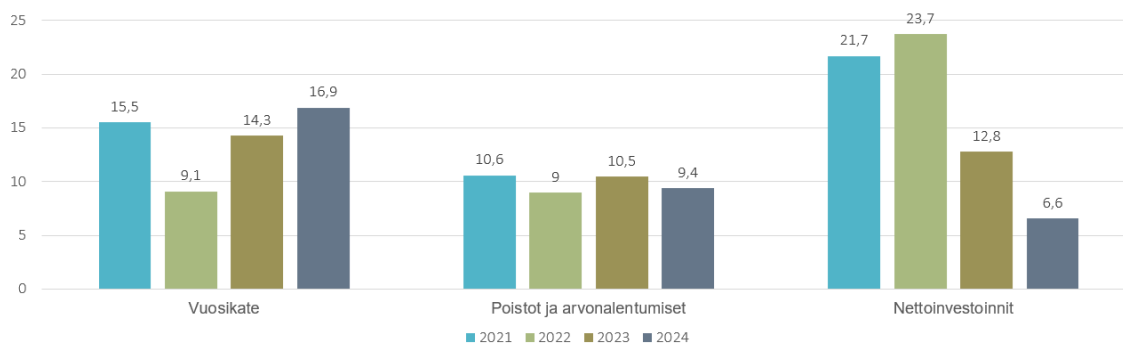
Tilikaudella 2024 Heinolan kaupungin vuosikate oli 16,9 miljoonaa euroa. Poistoja ja arvonalentumisia kertyi 9,4 miljoonaa euroa. Vuosikate oli näin ollen selkeästi riittävä, ja sen taso mahdollisti investointien kattamisen tulorahoituksella tilikauden aikana.

Vuosikate (milj. eur)

Vuosikate 2021–2024.

Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset, nettoinvestoinnit (milj. eur)

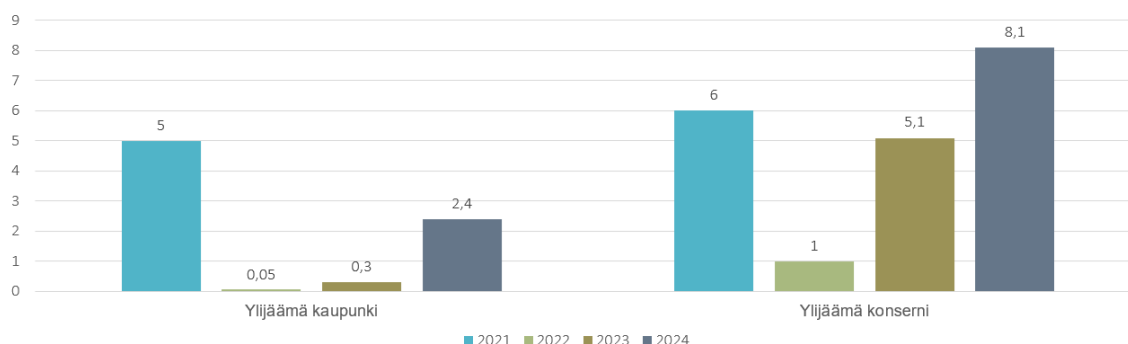
Vuosikate, poistot ja arvonalentumiset, nettoinvestoinnit 2021–2024.

4.1.5 Tilikauden tulos

Tilikauden tuloksen muodostumiseen ei sisälly merkittäviä poikkeuksellisia tai satunnaisia eriä. Kaupungin tuloslaskelma osoittaa lopulta 2,4 miljoonaa euroa ylijäämää. Konserniin muodostui myös ylijäämää 6,1 miljoonaa euroa. Alijäämäinen tilinpäätös on tehty viimeksi vuonna 2016.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä) kirjataan taseeseen ylijäämäksi (alijäämäksi). Kaupungilla on nyt taseessaan ylijäämää 37 milj. euroa ja konsernilla 73,8 milj. euroa. Talousarvion suunnitelmavuodet ennakoivat heikompia vuosia, jolloin kertynyt ylijäämä voi alkaa pienentyä. Jos taseen ylijäämä kääntyy alijäämäksi, kaupunki joutuu kriisikuntatarkasteluun.

Ylijäämä (milj. eur)

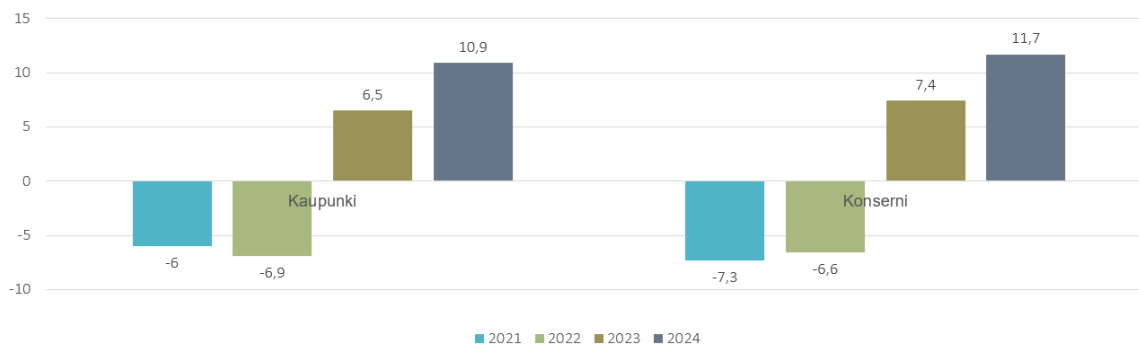

Ylijäämä 2021–2024.

4.1.6 Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuonna 2024 toiminnan ja investointien rahavirta oli 10,9 miljoonaa euroa positiivinen. Investointien tulorahoitusaste oli 246,8 %, eli vuosikate riitti hyvin kattamaan nettoinvestoinnit. Käyttöomaisuuden myyntituottoja kertyi 1,4 miljoonaa euroa, mikä osaltaan vahvisti investointien rahavirtaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta (milj. eur)

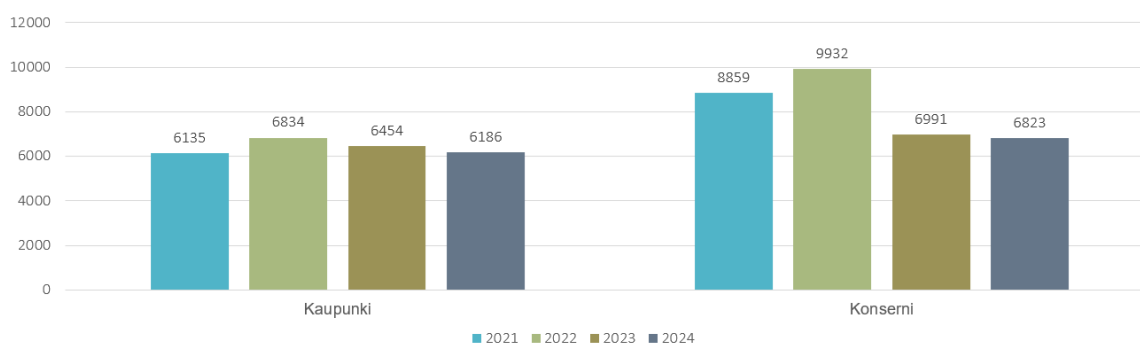
Toiminnan ja investointien rahavirta 2021–2024.

4.1.7 Lainat sekä vuokravastuut

Vuonna 2024 kaupunki nosti pitkäaikaista lainaa yhteensä 17,0 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 13,4 miljoonalla eurolla ja lyhytaikaisia lainoja 9,0 miljoonalla eurolla. Näin ollen kaupungin lainakanta pieneni vuoden aikana 5,4 miljoonaa euroa ja oli tilikauden lopussa yhteensä 107,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa 6 039 euroa asukasta kohden.

Vaikka lainakanta laski, korkomenot jatkoivat kasvuaan. Lainakannan kesvikorko nousi vuoden aikana 1,63 prosentista 2,06 prosenttiin.

Lainat ja vastuut per asukas/eur

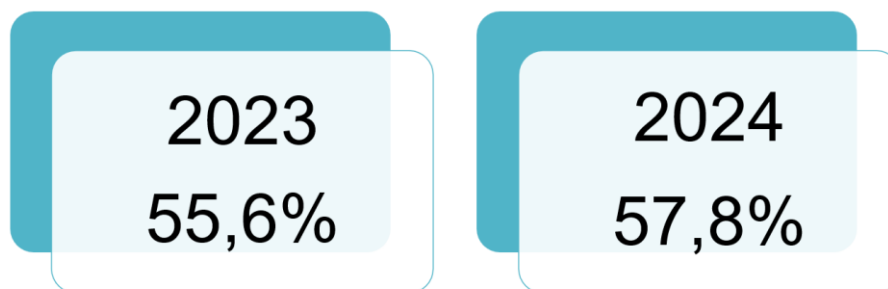
Lainat ja vastuut eur/asukas 2021–2024.

4.1.8 Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus

Omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta eli alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluku lasketaan oman

pääoman, investointivarausten ja poistoeron osuutena taseen kokonaispääomasta. Hyvänä tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta, 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Omavaraisuusaste tilikautena 2024 oli 57,8 %, joka on hieman edellisvuotta parempi (55,6 %).

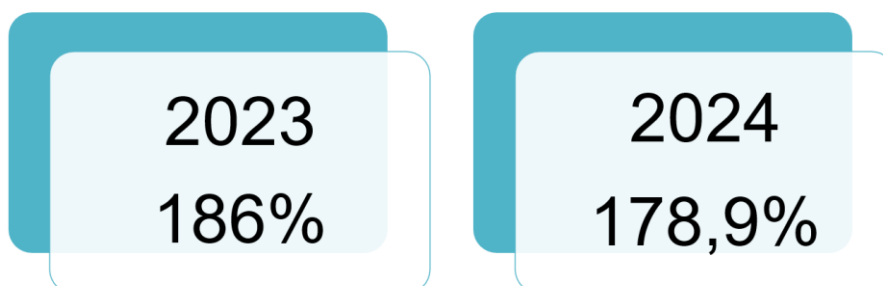
Omavaraisuusaste %

Omavaraisuusaste 2023–2024.

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa, miten suuri osuus toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien määrästä tarvittaisiin vieraan pääoman maksamiseen. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku parani vuonna 2024 verrattuna edellisvuoteen, sen ollessa edelleenkin korkealla tasolla. Tilikautena 2024 suhteellinen velkaantuneisuus oli 178,9 %, kun se vuonna 2023 oli 186,0 %. Tunnusluvun parantuminen johtui erityisesti tilikauden positiivisesta vuosikatteesta ja vahvasta investointien tulorahoituksesta. Hyvinvointialueuudistuksella oli aiemmin merkittävä heikentävä vaikutus suhteelliseen velkaantuneisuuteen, mutta vuonna 2024 kehityssuunta oli maltillisesti positiivinen.

Suhteellinen velkaantuneisuus %

Suhteellinen velkaantuneisuus 2023–2024.

4.1.9 Kassan riittävyys

Tilinpäätöksen mukaan kassan riittävyys oli vuoden 2024 lopussa 526 päivää. Tämä tunnusluku ei kuitenkaan kuvaa Heinolan kaupungin käytännön maksuvalmiutta, sillä noin 90 % rahavaroista koostuu Heinolan energiarahastosta ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joita ei käytetä maksuvalmiuden ylläpitämiseen. Kassavarojen riittävyyttä on ylläpidetty lyhytaikaisella rahoituksella, erityisesti kuntatodistuksilla.

Kassan riittävyys, pv

Kassan riittävyys, pv 2023–2024.

Auringonlasku Heinolassa.

5 INVESTOINNIT

5.1 Investointien toteutuminen

Vuonna 2024 investointihankkeita toteutettiin yhteensä 6,6 miljoonalla eurolla. Investoinnit painottuivat erityisesti infrastruktuuriin, jonka osuus oli 4,9 miljoonaa euroa. Kiinteistöinvestointeja toteutettiin 1,2 miljoonan euron ja irtaimen omaisuuden investointeja 0,4 miljoonan euron arvosta.

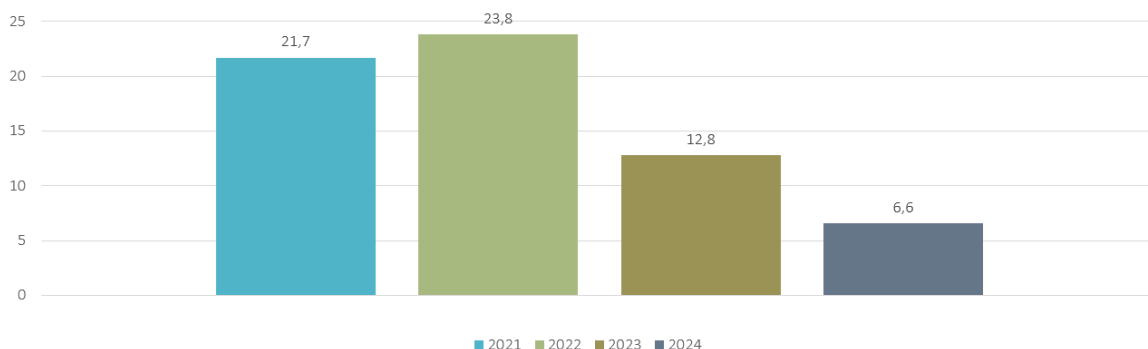
Infrainvestoinneista merkittävimpiä kohteita olivat:

- Kaivokadun saneeraus (1,2 milj. euroa),
- Marjatie/Mustikkahaan kadun saneeraus (0,9 milj. euroa),
- Karjalantie (0,3 milj. euroa).

Edellä mainittuihin summiin sisältyvät sekä kadunrakennuksen että vesihuollon kustannukset.

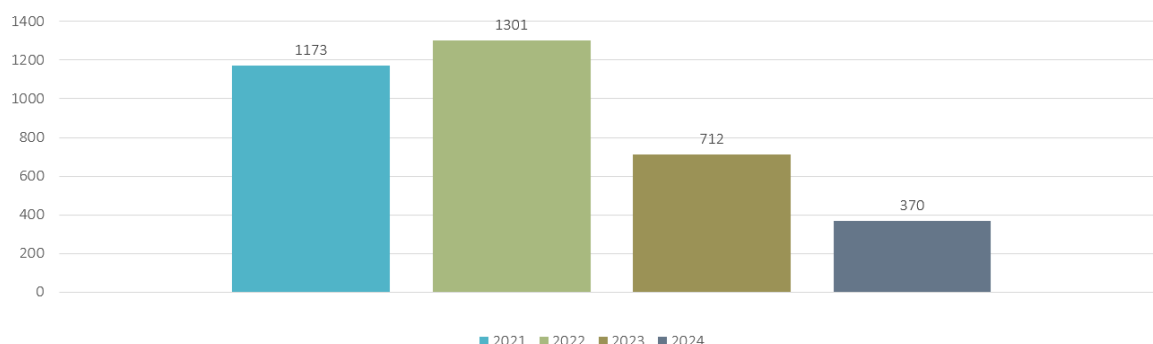
Tarkastuslautakunta on ollut vuosittain huolissaan lainamäärän kehityksestä suhteessa investointien toteutumiseen. Investointeihin kertyi päätyneellä tilikaudella 370 euroa/asukas vuonna 2023 luvun ollessa 712 euroa/asukas. Yhteensä investointimenoja kertyi 6,6 milj. euroa. Investoinnit eivät toteutuneet kaikilta osin suunnitellusti.

Nettoinvestoinnit (milj. eur)

Nettoinvestoinnit 2021–2024.

Nettoinvestoinnit eur/asukas

Nettoinvestoinnit eur/asukas 2021–2024.

Muutettuun talousarvioon nähden investoinneista jäi tilikaudella 2024 toteutumatta 0,98 miljoonaa euroa. Investointihankkeita toteutettiin vuonna 2024 edelleen paljon suhteessa kaupungin tulorahoitukseen. Investointimenot olivat yhteensä 6,6 milj. euroa ja painottuivat pääosin infrainvestointeihin. Kiinteistöinvestointeja toteutettiin 1,8 milj. euron arvosta ja irtaimen investointeja toteutettiin 1,5 milj. euron arvosta.

Kaupungin investointitaso on ollut useamman vuoden mittava ja tulorahoitus ei pitkällä aikajänteellä ole riittänyt kasvavaan investointitasoon. Aikaisempien vuosien varsin korkeaa investointitasoa, jolla toteutettiin kouluverkkoa, sopeutettiin lähemmäksi Heinolan kaupungin kestävää maksukykyä. Investointimenot vuonna 2024 olivat yhteensä 6,6 milj. euroa. Tällä pystyttiin vastaamaan keskeisiin investointitarpeisiin. Suurimmat investoinnit v. 2024 kohdentuivat infrastruktuuriin kuten katujen saneeraukseen.

5.2 Tarkastuslautakunnan kannanotto talouden ja investointien kehittymiseen

Tilikauden 2024 tulos muodostui ylijäämäiseksi. Muutosohjelman keskeisenä tavoitteena on ollut taloudellisen tasapainon parantaminen ja toiminnan tehostaminen. Ohjelmassa asetettiin selkeitä tavoitteita niin lyhyelle kuin pitkälle aikavälille, ja ne sisällytettiin toimialakohtaisesti jo vuoden 2024 talousarvion valmisteluun. Tavoitteilla on ollut selkeä vaikutus kaupungin talouden kehitykseen: toimintakate vahvistui vuonna 2024 yhteensä 2,3 prosenttia.

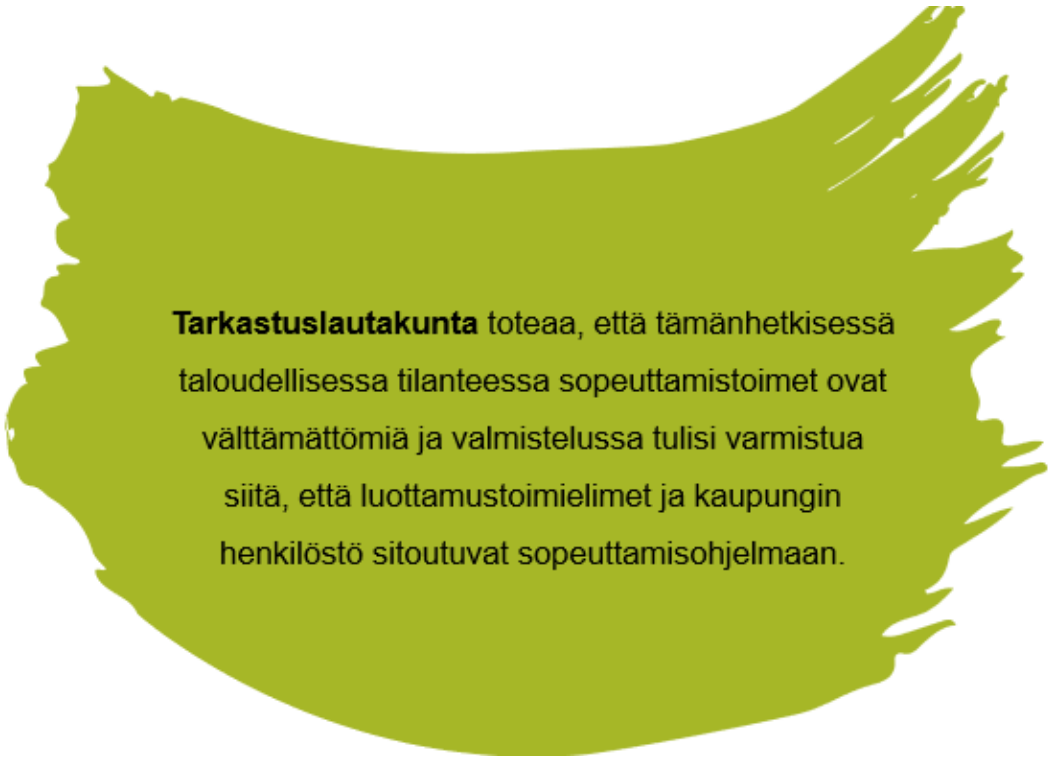
Viime vuosien korkean investointitason vuoksi investointien rahavirran kertymä on ollut vahvasti negatiivinen. Vuoden 2023 sekä 2024 osalta toiminnan ja investointien rahavirta on kääntynyt pitkästä ajasta positiiviseksi.

Tarkastuslautakunta toivoi aikaisempina vuosina investointien suunnittelua pidemmälle aikavälille. Investointien suunnitelmallisuutta onkin kehitetty ja suunnitelma kattaa nyt myös tulevat vuodet. Tarkastuslautakunta suosittelee

poistosuunnitelman poistoaikojen arvioimista uudelleen kohteen elinkaarta vastaavaksi, jotta riskiä ei siirretä tuleville vuosille.

Kaupungilla on nyt taseessaan ylijäämää 34,6 milj. euroa ja konsernilla 65,7 milj. euroa. Talousarvion 2024 suunnitelmavuodet ennakoivat vaikeita vuosia jatkossa, jolloin taseeseen kertynyt ylijäämä voi pienentyä. Tähän tarkasteluun on syytä varautua riskiperusteisesti jo ennalta ottaen huomioon Ukrainan sodan aiheuttamat taloudelliset vaikutukset pitkälle aikavälille sekä hyvinvointiuudistuksen kunnille aiheuttaman epävarmuuden.

Valtionosuudet romahtivat ennustetusti vuodesta 2023 yli 22 %. Valtionosuudet tulevat heikkenemään myös vuonna 2025 suhteessa kaupungille TE-uudistuksessa siirtyviin uusiin vastuisiin. Valtionosuusuudistus tulee olemaan kaupungin kokonaisverorahoituksen näkökulmasta merkittävä uudistus, vaikkakin valtionosuudet kattavat tällä hetkellä n. 18 % kaupungin verorahoituksesta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa sopeuttamistoimet ovat välttämättömiä ja valmistelussa tulisi varmistua siitä, että luottamustoimielimet ja kaupungin henkilöstö sitoutuvat sopeuttamisohjelmaan.

6 VALTUUSTON ASETTAMAT TOIMINNALLISET TAVOITTEET

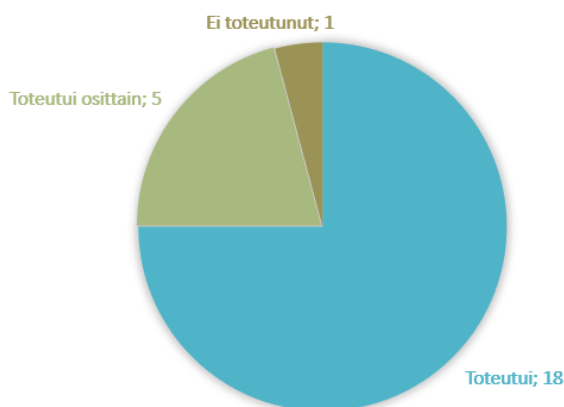
6.1 Valtuuston asettamien toiminnallisten vuositavoitteiden arviointi

Toimialojen strategiasta johdetut valtuuston sitovuustason tavoitteet on laadittu uuden selkeytetyn ja tiivistetyn strategian pohjalta. Valtuuston nähden sitovat tavoitteet on esitetty vuodelle 2024 toimialoittain alla olevissa taulukoissa. Ne on esitetty myös kunkin toimialan kohdalla osana käyttötalousosaa. Palvelualueita koskeva tavoitteet sisältyvät käyttösunnitelmiin.

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi kaikki talousarviossa asetetut sitovat vuositavoitteet ja tehnyt niiden toteutumisesta oman arvionsa. Joidenkin yksittäisten sitovien tavoitteiden kohdalla on nostettu esiin tavoiteasetannan ja mittaamisen ongelmallisuutta. Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden aikana sitovien tavoitteiden toteutumista seuraavin kriteerein: toteutui, toteutui osittain tai ei toteudu. Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi erityisesti arviointisuunnitelman mukaisia vuodelle 2024 asetettuja painopisteitä.

Toiminnallisia valtuuston nähden sitovia tavoitteita asetettiin vuodelle 2024 yhteensä 24, joista 18 toteutui, 5 toteutui osittain ja 1 ei toteutunut. Tavoitteiden toteutumisen esittäminen vuoden 2024 tilinpäätöksessä ei ollut selkeä. Tarkastuslautakunnan mielestä jokaisen tavoitteen toteutuminen tulisi eritellä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2024.

6.1.1 Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Yhteisten palveluiden toimiala on kaupunginhallituksen alaisuudessa. Toimialaa johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja. Toimiala muodostuu neljästä palvelualueesta.

Yhteiset palvelut

Kehittämispalvelut

Henkilöstöpalvelut

Talouspalvelut

Hallinnon tukipalvelut

Tietohallinto- ja digipalvelut

Vuosi 2024 jatkoi merkittävien muutosten toteuttamista yhteisten palveluiden toimialalla. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottaja- ja järjestelmä uudistus oli vuoden merkittävin yksittäinen muutos. Kaikki talouden ja HR:n järjestelmät vaihtuivat, ja uudet toimintatavat sekä päivitetty laskentatunnisteet ja tilikartat otettiin käyttöön vaiheittain kesästä 2023 alkaen. Vuoden 2024 alusta palveluntuottajana aloitti Provincia Oy. Uudistus on vaikuttanut laajasti kaupungin prosesseihin ja vaatinut henkilöstöltä merkittävää panostusta.

Toimialan toimintaa on ohjannut myös muutosohjelma, joka on koskenut mm. liikkeenluovutuksia, yhtiöittämisiä sekä niiden valmistelua. Tehtäviä ja vastuita on järjestelty vastaamaan vuoden 2025 muutoksia, ja samalla yhteisten palveluiden rooli on muuttunut. Tukipalvelut, kuten palkanlaskenta, raportointi ja IT-tuki, ovat olleet vahvasti mukana muutoksen toteutuksessa. Hallintosäätö ja muut ohjeistukset on päivitetty tukemaan uutta johtamisjärjestelmää ja toimivaltuuksia.

Vuoden aikana on myös valmisteltu vuoden 2025 TE-uudistusta, jonka myötä TE-palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille. Päijät-Hämeen työllisyysalue otti vastuulleen Heinolan työllisyyteen liittyvät viranomaistehtävät. Tämä muutos on otettu huomioon osana muutosohjelman toimeenpanoa.

Laajojen muutosten rinnalla toimialalla on kyetty kehittämään myös omaa toimintaa. Vuonna 2024 on muun muassa:

- kehitetty osaamisen johtamisen mallia,
- saatu rahoitusta työkykyjohtamisen kehittämiseen,
- parannettu hankekoordinointia ja rahoituksen hyödyntämistä,
- vahvistettu tietoturva,

- laadittu tiedolla johtamisen tiekarttaa ja aloitettu johdon raportoinnin valmistelu,
- kehitetty kaupungin viestintää ja markkinointia.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite		Arvio toteumasta
1	Hyvinvoinnin kasvu - sähköisen asioinnin ja palveluiden prosessien kehittäminen - digitukipalveluiden ja tietoturvaosaamisen edistäminen - viestintäprosessien ja -käytäntöjen yhtenäistäminen ja - viestinnän kyvykkyyksien edistäminen	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen ja uuden ilmeen mukainen monikanavainen ja laadukas viestintä - oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen - hankintojen läpinäkyvyyden ja ennakkoinnin lisääminen	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - tiedolla johtamisen ja hyvän hallinnon periaatteiden kehittäminen - osallisuusohjelman toimeenpano, jolla parannamme asukastyytyväisyyttä ja osallisuuden kokemusta - henkilöstön työkykyjohtamisen ja osaamisen kehittämisen edistäminen	Toteutui
4	Kestävä talous - talouden raportoinnin kehittäminen - muutosohjelman läpivienti - hankerahoituksen hyödyntämisen edistäminen	Toteutui

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Talouspalvelut

Vuoden 2024 alussa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottaja- ja järjestelmäuudistuksen myötä käyttöön otettiin UDP-raportointi osana Raindance-kuntamallia. Samalla talouspalveluissa selkeytettiin tehtäväkuvia ja rooleja erityisesti raportointiin ja raportointitukeen liittyen, jotta talouden raportoinnin tuki olisi mahdollisimman helposti saavutettavissa organisaation eri osissa. Vuoden aikana talouspalveluita työllisti myös yleisen alv-prosentin muutos 1.9.2024 alkaen.

Hankekoordinaattorin ja talouspalveluiden yhteistyössä hankeseurantaa on terävöitetty. Myynnin prosesseja on tarkasteltu ja kehitetty erityisesti sähköistämisen osalta: sähköisten myyntilaskujen osuus kasvoi merkittävästi edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2023 sähköisiä myyntilaskuja oli 5,9 % ja vuonna 2024 jo 38,9 %, eli kasvua kertyi yhteensä 33 prosenttiyksikköä.

Johdon raportoinnin kehittämiseksi kartoitettiin markkinoilla olevia ratkaisuja, ja päädyttiin yhteistyöhön Kuntamaiseman kanssa. Projekti käynnistyi vuoden 2024 loppupuolella, mutta integraatioiden rakentaminen alkoi vasta alkuvuodesta 2025 muiden asiakkaiden käyttöönottojen viivästettyä aikataulua. Hanketta ei näin ollen päästy vielä toteuttamaan vuoden 2024 aikana.

Talouspalvelut on toiminut keskeisessä roolissa kaupungin muutosohjelman tukemisessa. Organisaatiossa on tunnistettu osaamisvelkaa, jonka kurominen on parhaillaan käynnissä. Työn tueksi laadittuja ohjeistuksia on päivitetty, ja vuoden 2024 alussa käyttöön otettu tiketöinti-järjestelmä on parantanut tehtävien läpinäkyvyyttä ja hallittavuutta.

Henkilöstöpalvelut

Osaamisen kehittämisen projektia on jatkettu yhteistyössä ulkoisen kumppanin ja pilottiryhmien kanssa. Tavoitteena on toimintamallin viimeistely kevään 2025 aikana. Työkykyjohtamisen tueksi toteutettiin Kevan 360-kartoitus, joka antoi kattavan kuvan työkykyjohtamisen nykytilasta. Lisäksi varhaisen tuen ohjelmaan (Aino Health) tehtiin päivityksiä, joilla muun muassa tarkennettiin poissaolokeskustelujen rajoja. Näillä toimenpiteillä pyritään tukemaan esihenkilöitä työkykyjohtamisessa ja vahvistamaan kokonaiskuvaa henkilöstön tilanteesta HR-palveluissa.

Kevalta saatiin myönteinen rahoituspäätös hankkeelle *"Uudistuva työkykyjohtaminen muuttuvassa toimintaympäristössä"*, joka toteutetaan ajalla 1.12.2024–31.12.2026.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin merkittäviä henkilöstöjohtamisen kehittämistoimia: työterveyshuollon palveluntarjoaja vaihtui, HR-järjestelmiä uudistettiin ja osaamisen sekä työkyvyn johtamisen rakenteita kehitettiin. Näiden toimien vaikutuksia arvioidaan pitkällä aikavälillä muun muassa sairauspoissaolojen kehityksen ja työhyvinvointikyselyiden tulosten kautta.

Henkilöstöpalveluissa vastuualueet on jaettu henkilöstön osaamisen ja vahvuuksien mukaisesti. Esihenkilöstön tukemiseksi on lisäksi määritelty yhteisiä vastuualueita, joilla pyritään varmistamaan johdonmukainen ja tasapuolinen tuki koko organisaatiossa.

Tietohallinto ja digipalvelut

Kaupungin talouden ja teknologisen kehityksen osalta on panostettu jatkuvaan seurantaan ja ennakointiin. Tulevaisuuden teknologioita seurataan aktiivisesti, ja niiden hyödyntämismahdollisuuksia arvioidaan osana toiminnan kehittämistä.

Toimintatapojen ja -mallien jatkuva kehittäminen on ollut keskiössä.

Automaattioratkaisuja on hyödynnetty, ja prosessien kuvaamista on edistetty sekä sisäisesti että osana kuntayhteistyötä. Myös muiden sidosryhmien parhaiden käytäntöjen tunnistamista ja soveltamista omaan toimintaan on pidetty tärkeänä.

Työnjakoa on kehitetty vastuuta jakamalla ja laajentamalla tehtäväkuvia yhdessä henkilöstön kanssa. Jokaisella on selkeä päävastuualue, mutta yhteistyötä tehdään tiiviisti yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tuloksellisen johtamisen tukena hyödynnetään jatkuvaa seurantaa ja mittarointia. Toimintamallina on avoin ja osallistava työote, jossa päätöksiä tehdään yhdessä, huomioiden pitkän aikavälin vaikutukset.

Toimimalalle asetutut tavoitteet toteutuivat kaikilta osin suunnitellusti. Tilikauden aikana tapahtuneista suurista muutoksista huolimatta toimiala onnistui kehittämään toimintaa useilla eri toiminnoilla, pysyen silti talousarviossa asetetuissa raameissa. Vuoden 2023 aikana saatuihin suosituksiin liittyen sopimustenhallintaa on reagoitu, eikä tilintarkastuksessa noussut enää vuoden 2024 aikana olennaisia huomioita. Lisäksi luottotappioiden kirjausprosessi on uudistettu, eikä kaupungille ole kertynyt taseeseen vanhoja saamia olennaisin määrin. Toimialan talous toteutui suunniteltua paremmin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion ja toimintakulut puolestaan toteutuivat talousarviossa esitettyä alempana. Tilikauden tulos toteutui kaiken kaikkiaan 1 072 508 euroa budjetoitua parempana.

6.1.2 Elinvoimalautakunnan toimiala

Vuotta 2024 leimasi organisaatiomuutos ja siihen liittyvä taloudellinen sopeuttaminen. Elinvoimatoimialalla valmisteltiin säästötoimia ja palvelualueiden uudelleenjärjestelyjä osana kaupungin muutosohjelmaa. Uusi organisaatorakenne on huomioitu vuoden 2025 talousarviovalmistelussa. Muutosohjelmaan liittyvän organisaatiouudistuksen myötä elinvoimatoimialalta siirtyi uuteen kaupunkiympäristön palvelualueelle kiinteistö- ja mittapalvelut sekä kaupunkisuunnittelu.

Valtakunnallinen TE2024-uudistus vaikutti merkittävästi toimialaan. Heinola liittyi Päijät-Hämeen työllisyydenhoitoalueeseen yhdessä muiden kuntien kanssa (pois lukien Lahti). Vuonna 2024 rakennettiin uutta toimintamallia ja organisaatiota

yhdessä alueen muiden toimijoiden, kuten Salpauksen, Jyränkölän ja hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyössä on haettu keinoja osaavan työvoiman turvaamiseksi alueen yrityksille.

Heinolan kaupungin ja LADECin välinen yhteistyö vahvistui, ja se käynnistyy täysimääräisesti vuoden 2025 alusta.

Elinvoimalautakunnan toimiala

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite		Arvio toteumasta
1	Hyvinvoinnin kasvu - Rakennetaan TE2024-uudistuksen yhteydessä alueellinen kumppaniverkosto työllisyyden hoidon tavoitteiden saavuttamiseksi. - Parannetaan yksityisten toimijoiden kanssa asukkaiden työpaikka- ja muita liikkumismahdollisuuksia Heinolasta ja Heinolaan. - Toteutetaan HIT – Heinolan ilmastotiekartan ekologisia energiaratkaisuja ja edistetään kiertotaloutta.	Toteutui osittain
2	Uudistuva työ ja asuminen - Kehitetään kaupungin keskustan aluetta rantapuisto, torin alue, perhe- ja urheilupuisto huomioon ottaen yhdessä asukkaiden, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa. - Kaavoitetaan ja kehitetään kaupungin alueita strategisen tavoitekartan ja asunto-ohjelman linjausten mukaisesti. - Toteutetaan yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa työvoiman saamiseksi yrityksiin.	Toteutui osittain

	- Lisätään asumisen tarjontaa tonttimyyntien avulla ja vapaa-ajanasuntojen muuttamisella vakituisiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista.	
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Käyttöön otetaan kaikilla palvelualueilla osallisuusohjelman mukaisia toimintatapoja yhteistyöhön asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Samalla rakennetaan ekosysteemisiä yhteistyöverkostoja. - Panostetaan henkilöstön työhyvinvointiin toimivien työ- ja tilajärjestelyjen avulla ja huolehditaan henkilöstöstä muutosohjelman etenemisessä.	Toteutui
4	Kestävä talous - Tehostetaan asuin- ja yritystonttien myyntiä kokoamalla kotitalouksille sujuvan arjen ja investoreille yritystoiminnan ratkaisuja. - Uudistetaan hanketoiminta kaupungin kehittämishankkeiden toimintamalliksi ja hankerahoituksen saamista varten. - Hankitaan tontti- ja raakamaata kaupungin kehittämisen kannalta keskeisiltä paikoilta kaupungin strategisen tavoitekartan ja asunto-ohjelman linjausten mukaisesti.	Toteutui

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Työllisyyspalvelualue

Elinvoimapalveluihin keskeisesti vaikuttava merkittävä muutos on valtakunnallinen TE-uudistus, johon elinvoimatoimialan elinkeino- ja työllisyyspalveluissa on lähdetty valmistautumaan vuoden aikana. Vuoden 2025 alusta toteutunut TE-uudistus on vaikuttanut suuresti vuoden 2025 suunnitteluun vuoden 2024 aikana. Uudistuksen myötä työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle, ja Päijät-Hämeen työllisyysalue ryhtyi hoitamaan myös Heinolan kaupungin työllisyyteen liittyviä viranomaistehtäviä. Tämä järjestely on huomioitu kaupungin muutosohjelmassa ja siihen liittyvässä organisaatiouudistuksessa.

Uudistuksen seurauksena kuntien kustannukset kasvavat valtakunnallisesti arviolta noin 900 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Tämä johtuu sekä tehtäväkentän laajenemisesta että työttömyysetuuksien kasvavasta rahoitusvastuusta. Vaikka valtionosuudet kasvavat, menot nousevat samanaikaisesti. Heinolan kaupungin taloudelliseen tulokseen uudistuksen arvioidaan vaikuttavan heikentävästi noin 0,3 miljoonalla eurolla vuodessa.

Elinkeinopalvelualue

Suotuisaa muuttoliikettä Heinolaan pyritään edelleen vahvistamaan. Heinolan tarjontaa lapsiperheille ja yrityksiä varten kootaan palvelukokonaisuudeksi kaupunkimarkkinointia varten. Heinolaa tehdään tunnetuksi myös tapahtuminen avulla. Tapahtumista suurin ja tunnetuin on Heinolan kesäteatteri. Vuosien 2023–2026 aikana on tavoitteena kasvattaa yksityisten toimijoiden ja kaupungin yhteistyötä tapahtumamarkkinoinnissa.

Kuntaorganisaatiossa toimialojen välinen hyvä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Sisäisten prosessien rakentaminen ja muokkaaminen ovat avainasioita hyvän palvelun tuottamisessa. Erityisen tärkeää on ymmärtää, että kunnalla ollaan ennen kaikkea töissä asiakaspalveluorganisaatiossa. Merkittävimpänä riskinä ja haasteena nähdään palvelualueen henkilöresurssien vähyys.

Toimialalle asetetuista tavoitteista 2 toteutui ja 2 toteutui osittain. Vuonna 2024 elinvoimatoimialan tuotot olivat 3,7 milj. euroa (121,2 %), menot 8,0 milj. euroa (96,0 %), ja toimintakate 4,2 milj. euroa (81,0 %). Talous toteutui kokonaisuutena hyvin ja alitti kulujen osalta budjetin.

6.1.3 Hyvinvointilautakunnan toimiala

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaavat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä. Hyvinvoinnin toimiala koostuu seuraavasta neljästä palvelualueesta.

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Vuotta 2024 leimasi kaupungin muutosohjelman valmistelu. Hyvinvointitoimialalle siirtyivät vuoden lopulla mm. työllisyyspalvelut ja työpajatoiminta, ja lintuhoitola liitettiin virikkeellisen elämän vastuualueelle. Muutoksiin liittyvät taloudelliset

sopeutustoimet toteutettiin aikataulussa. Toimialalla vaikuttivat myös useat valtakunnalliset uudistukset ja lakimuutokset (mm. varhaiskasvatuslaki, oppimisen tuen uudistus, TE25 ja KOTO25). Heinolassa aloitettiin valmistelut muun muassa ohjaamotoiminnan siirtämiseksi kunnan vastuulle.

Tilojen osalta esiin nousivat sisäilmahaasteet Kailaan ja Lyseonmäen kouluissa. Positiivisia tilakehityksiä olivat Lyseonmäen liikuntasalin remontin valmistuminen, kirjaston muutto väistötiloihin, Kirkkis-talon rakentamisen aloitus sekä taidemuseon remontti. Toimintaa kehitettiin aktiivisesti muun muassa matalan kynnyksen konsultaatiomallilla, kouluyhteisöön kiinnittymisen toimintamallilla sekä Minuuttikyselyillä, joilla huoltajien näkemyksiä saadaan nopeasti käyttöön. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen panostettiin – esimerkiksi Someturva otettiin käyttöön ja Mun päätös! -tapahtuma järjestettiin.

Hyvinvointitoimiala panosti aktiivisesti osallisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen. Esimerkkejä ovat lasten kulttuuripolku, ikääntyneiden yliopistoluennot, Perheiden syysfestarit ja Etsivän harrastustoiminnan kehittäminen. Harrastesetelimalli valmisteltiin lanseerattavaksi elokuussa 2025. Maahanmuuttajien kotoutumista tuettiin järjestämällä muun muassa *Tervetuloa Heinolaan* -ilta ja *Kansainvälinen rekrytointi* -aamukahvitilaisuus. Yhteistyötä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa tehtiin muun muassa HYTE-työryhmän kautta.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite		Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu - Kokemus arjen sujuvuudesta lisääntyy.	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Palveluiden ja toiminnan viestintä on monipuolista ja kattavaa.	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Päätösten ennakkovaikutusarviointien vahvistaminen koko kaupungissa. - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	Toteutui
4	Kestävä talous - Muutosohjelman läpivienti; käyttötalouden tasapaino	Toteutui

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toiminnan tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Opetuksen ja koulutuksen palvelualue

Perusopetuksen toimialueella on vuoden aikana saavutettu merkittäviä onnistumisia. Yksi keskeisimmistä edistysaskelista on ollut matalan kynnyksen konsultaatiomallin käyttöönotto. Mallin myötä konsultoivat erityisopettajat ovat alkaneet tarjota tukea, ohjausta ja neuvontaa kouluille oppimisen tuen kysymyksissä niin yksilö- kuin ryhmätasolla, mikä on vahvistanut arjen toimintaa oppilaitoksissa.

Toimintaa on ohjannut vahva panostus osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Näiden tekijöiden on tunnistettu olevan keskeisiä henkilöstön sitoutumisen ja tuloksellisuuden kannalta. Myös henkilöstön osaamisen kehittäminen etenee suunnitelmallisesti – koulutussuunnitelman mukaisia ja kohdennettuja ”täsmäkoulutuksia” hyödynnetään aktiivisesti. Oppimisen tuen resurssit on saatu turvattua perusopetuslain vuoden 2024 muutoksen myötä, joka edellyttää 0,122 tuntia oppilasta kohden ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin.

Fyysisten oppimisympäristöjen osalta on tapahtunut myönteistä kehitystä. Kyselytulosten perusteella oppimistilojen terveellisyys ja viihtyisyys ovat parantuneet. Lisäksi yhteistyö ja viestintä huoltajien kanssa on vahvistunut, mikä on näkynyt palautteessa entistä myönteisempinä tuloksina.

Haasteitakin on ilmennyt. Oppilaskyselyissä tuli esiin huolestuttavaa laskua kaikissa vastaajaryhmissä kouluviihtyvyyden ja työrauhan kokemuksissa. Erityisesti kouluun tulemisen miellyttävyys nousi esiin seutukunnallisena huolenaiheena. Vastauksena tähän useat koulut ovat ottaneet käyttöön sitouttavaa kouluyhteistyötä (SKY-työ), jonka avulla pyritään vahvistamaan yhteisöllisyyttä ja oppilaiden kouluun kiinnittymistä.

Tulevaisuutta ajatellen toimialueella tunnistetaan kolme merkittävää riskiä. Ensimmäinen on pätevien erityisluokanopettajien rekrytointi yläkouluihin, joka on edelleen haastavaa. Toinen on oppilasmäärän jyrkkenevä lasku, joka tulee vaikuttamaan erityisesti yläkoulujen henkilöstöresursseihin 2020-luvun lopulla. Kolmas riski liittyy vanhoihin koulukiinteistöihin ja niissä ilmeneviin sisäilmaongelmiin, jotka voivat vaarantaa oppimisympäristöjen terveellisuuden ja turvallisuuden.

Varhaiskasvatus

Vuoden 2024 lopussa kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 349 lasta, joista 28 oli perhepäivähoidossa ja 321 päiväkodeissa. Esiopetusta sai 106 lasta. Yksityistä varhaiskasvatusta käytti vuoden lopussa yksi lapsi. Tehostettua tukea sai varhaiskasvatuksessa yhteensä 8,3 % lapsista (esiopetus 11,3 %, varhaiskasvatus 7,4 %) ja erityistä tukea sai 6,6 % (esiopetus 14,1 %, varhaiskasvatus 4,3 %).

Avoimen varhaiskasvatuksen palvelut tavoittivat myös merkittävän määrän perheitä: vauvakahvilassa asioi syyskauden aikana 16 eri perhettä, avoimessa

päiväkodissa 29 eri perhettä ja kerhotoimintaan osallistui 12 lasta. Vapaita varhaiskasvatuspaikkoja oli 31.12.2024 yhteensä 8, kerhopaikkoja 2 ja esiopetuspaikkoja 8. Toivottuun varhaiskasvatuspaikkaan pääsi 95 % lapsista, mikä kertoo palvelun hyvästä saavutettavuudesta ja toimivasta palveluohjauksesta. Kotihoidontukea (ml. hoitoraha, hoitolisä, joustava hoitoraha ja osittainen hoitoraha) maksettiin vuoden lopussa yhteensä 108 lapsesta. Yksityisen hoidon tukea (ml. kuntalisä) sai yksi lapsi.

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaa Heinolassa palveluasiantuntija. Kaupungin alueella ei toimi omia yksityisiä varhaiskasvatusyksiköitä, mutta heinolalaiset perheet käyttävät satunnaisesti lähikunnissa, kuten Lahdessa, sijaitsevia yksityisiä palveluntuottajia. Näiden yksiköiden valvonta kuuluu aina palveluntuottajan sijaintikunnalle.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan maakunnallinen asiakaskysely vuosittain. Vuoden 2024 kyselyyn osallistui 117 esiopetusikäistä lasta ja vastausprosentti oli poikkeuksellisen korkea, 98,3 %. Kyselyn tulokset antavat kattavan ja ajankohtaisen kuvan esiopetuksen vahvuuksista sekä kehittämistarpeista Heinolan kaupungissa.

✓ VAHVUUDET

Kyselyn perusteella yhteistyö kodin ja esiopetuksen välillä toimii erittäin hyvin. Huoltajat kokevat saavansa riittävästi tietoa lapsensa päivittäisestä toiminnasta ja kokevat vuorovaikutuksen henkilöstön kanssa sujuvaksi ja luottamukselliseksi. Digitaalisia välineitä ja mahdollisuuksia hyödynnetään esiopetuksessa aiempaa laajemmin, mikä on lisännyt viestinnän monipuolisuutta ja saavutettavuutta. Lisäksi henkilöstöresurssien ja osaamisen taso koetaan vahvaksi. Tällä hetkellä lasten yksilöllisiin tuen tarpeisiin pystytään vastaamaan monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

✗ KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämistarpeiksi nousivat erityisesti työ- ja leikkirauhan edistäminen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien systemaattinen jalkauttaminen kaikkiin esiopetusryhmiin. Lasten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen on ajankohtainen kehittämisalue, joka koskettaa kaikkia vastaajaryhmiä. Lisäksi kestävän kehityksen periaatteiden tuominen vahvemmin arjen toimintaan vaatii jatkossa huomiota. Uusissa yksiköissä perehdyttäminen sekä toiminta- ja johtamiskulttuurin rakentaminen edellyttävät edelleen aikaa ja suunnitelmallista kehittämistyötä.

Asiakasmaksulakiin tehtyt muutokset ovat vähentäneet varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoja vuodesta 2022 alkaen. Näitä tulomenetyksiä on kompensoitu kunnille valtionosuuksia korottamalla, mutta korotukset kohdistuvat koko kunnan tasolle, eivät suoraan varhaiskasvatuksen toimintakatteeseen. Tästä syystä varhaiskasvatuksen käyttötaloudessa muutos näkyy nettomenojen kasvuna. Vuonna 2024 noin 70 % perheistä sai maksutonta varhaiskasvatusta. Asiakasmaksut määräytyvät perheiden tulojen perusteella, joten muutokset maksulainsäädännössä ja perheiden tulotasoissa vaikuttavat suoraan maksukertymään. Varhaiskasvatuksen palveluiden saavutettavuus on kuitenkin säilynyt hyvänä maksujen alenemisesta huolimatta.

Varhaiskasvatuksen talousarvio toteutui 98,05 prosenttisesti. Käyttötalouden nettomenot alittuivat yhteensä 154 915 eurolla. Alituksen taustalla oli useita tekijöitä. Kotona tapahtuvan hoidon tukea sekä yksityisen hoidon tukea käytettiin arvioitua vähemmän, mikä pienensi menoja noin 108 000 eurolla. Lisäksi varhaiskasvatuksessa saatiin suunniteltua enemmän myyntituottoja, yhteensä noin 68 000 euroa, jotka koostuivat muun muassa ELY-keskuksen kanssa tehdystä yhteistyöstä ja muille kunnille myydyistä varhaiskasvatuspaikoista. Myös henkilöstön sairaus- ja tapaturmakorvaukset vaikuttivat alennettuihin menoihin, tuottaen noin 110 000 euron säästöt.

Virikkeellisen elämän palvelualue

Vuoden 2024 aikana harrastemallin kehittäminen on jatkunut määrätietoisesti. Erityisen merkittävä edistysaskel on ollut harrasteryhmien onnistunut käynnistäminen myös yläkoulun puolella.

Perhepuiston kehittäminen on edennyt yhteistyössä kuntalaisten ja eri toimialojen kanssa. Liikuntapalveluiden koordinoima Perhepuisto Bongari on saanut lisäelementtejä, kuten kepparipuiston, ja se on vakiinnuttanut asemansa suosittuna vapaa-ajan kohteena – vuosittainen kävijämäärä on ylittänyt 25 000. Yhteistyötä lintuhoitolan kanssa on lisätty ja kehitetään edelleen.

Museokohteiden kävijämäärät ovat nousseet selvästi onnistuneiden näyttelyvalintojen ansiosta.

Kirjaston ja nuorisopalveluiden yhteistyössä toteutettiin mediataitojen opastusta lapsille ja nuorille. Esimerkkeinä mainittakoon Valintojen virta -kokonaisuus 6.-luokkalaisille ja Vapaus on vastuuta -kokonaisuus 9.-luokkalaisille.

Kulttuuripolku-hanke on jatkunut hyvässä yhteistyössä tapahtumatuotannon (ent. kulttuuripalvelut), nuoriso-, koulu- ja opetuspalveluiden kanssa.

Yhteistyössä nuoriso-, koulu- ja opetuspalveluiden kanssa järjestettiin "Mun päätös" -tapahtuma, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä seksuaalista häirintää. Tapahtuma oli suunnattu 6. ja 7. luokan oppilaille ja se toteutettiin Nuorten vuoro -toimintamallin puitteissa.

Vapaan sivistystyön opetuspalveluiden (VSOP) sijoittaminen musiikkiopiston yhteyteen on osoittautunut toimivaksi ja tarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi. Heinola on saanut rahoitusta etsivän harrastetoiminnan toteuttamiseen vuodelle 2025. Tavoitteena on edelleen madaltaa kuntalaisten kynnystä osallistua harrastustoimintaan.

Kaikki toimialan ja palvelualueiden tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta harrastemallin tavoitetta, jonka mukaan harrastamattomien alakoululaisten määrän piti laskea alle 18 prosenttiin, toteuman ollessa 20 %. Oppilaskyselyiden mukaan vastausten tasossa näkyi laskua kouluviihtyvyyden ja työrauhan kokemuksissa, miten nämä näkyvät koulun arjessa ja oppimistuloksissa? Miten kyselyiden tuloksiin on reagoitu? Miten oppimateriaaleihin käytettävissä olevien resurssien määrä näkyy käytännön koulutyössä? Lautakunta korostaa, että kouluviihtyvyyden, työrauhan ja oppimateriaalien riittävyyden kysymykset ovat keskeisiä oppimisen edellytyksiä ja tulee huomioida kaupungin strategisessa suunnittelussa, talousarviossa ja henkilöstöresurssoinnissa.

Hyvinvointitoimialan talous toteutui lähes suunnitellusti, tuottojen toteuma oli 2,5 milj. euroa (93,3 %), kulujen 32,3 milj. euroa (99,0 %) ja toimintakatteen 29,8 milj. euroa (99,5 %). Tuottavuutta arvioidaan muun muassa HYTE-kertoimen ja taloudellisten tunnuslukujen kautta. Talous toteutui huolellisen suunnittelun ja ennakkoinnin ansiosta hyvin.

6.1.4 Teknisen lautakunnan toimiala

Vuonna 2024 tekniikkatoimialan toimintaa ohjasivat kouluinvestoinnit, huoltovarmuus sekä energiatehokkuus ja ilmastotavoitteet. Investointien suunnitelmallisuus kehittyi merkittävästi ja kattaa entistä paremmin tulevat vuodet. Käytännön esimerkkejä tästä ovat Kirkonkylän uuden Kirkkis-koulun rakentamisen käynnistäminen sekä Kettukallion päiväkodin facelift-korjaus.

Kävelyn, pyöräilyn ja esteettömyyden kehittäminen oli osa kaupungin hyvinvointityötä ja ilmastotavoitteita (Hinku- ja KETS-sitoumus, Lahden seudun MAL-sopimus). Esimerkiksi Kaivokadun ja Marjatien toisen vaiheen saneeraukset valmistuivat, ja seuraavan vaiheen suunnittelu jatkui. Kaupunkikuvaa ja elinvoimaa edistettiin kehittämishankkeilla, kuten Helmi- ja Koulukatuhankkeilla.

Vesihuollon toimintavarmuutta parannettiin, ja korjausvelkaa pyrittiin vähentämään investointien tarkemmalla analysoinnilla ja priorisoinnilla. Kaupungin energiatehokkuustyötä kehitettiin yhteistyössä EnerKeyn kanssa ilmastotavoitteiden mukaisesti. Myös hulevesien hallinta sai lisää huomiota – insinööritöitä käynnistettiin ja kaava-alueiden kohteet priorisoitiin.

Ilmastotyötä ja energiatehokkuutta vietiin eteenpäin osana saneerauksia ja investointisuunnittelua. Metsäohjelman valmistelu aloitettiin, ja kiinteistöomaisuuden hallintaa kehitettiin edelleen – kaupunki myös myi omistamiaan kiinteistöjä.

Merkittävänä rakenteellisena muutoksena Tilakeskuksen toiminta yhtiöitettiin, ja vuoden 2025 alusta kaupungin palveluksessa toimii enää vain kiinteistöpäällikkö.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

	Tavoite	Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu - Priorisoidaan esteettömyyttä edellyttävät kaupunkirakenteet (tilat, hissitarpeet, väylät ym.) - Pidetään hyvänä puistojen ja liikkumisväylien asiakastytyväisyyttä verrattuna vastaaviin kuntiin - Toteutetaan sekä edistetään uusiutuvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä)	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla - o Huoltovarmuuden turvaamiseksi ja korjausvelan kasvun estämiseksi huomioden määrärahat (ml. investoinnit) - Hyödynnetään kehittyvää ja osallistavaa korkeakouluyhteistyötä (ml. Salpaus) oppivan organisaation toteuttamiseksi	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteisö - Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) - Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa	Toteutui
4	Kestävä talous - Optimoidaan kaupungin toimipisteet palveluverkkotarkastelulla ja parannetaan tilatehokkuutta - Otetaan käsittelyyn vesilaitoksen korjausvelka-analyysi johtopäätökset (seudullinen yhteistyö) - Tehdään kaupungin metsäomaisuudesta käyttötarkoitukseluokitus ja hyödynnetään omaisuuseriä (mm. kaupunkipuistoa hiilinieluna)	Toteutui

- Tiivistetään muutosohjelman periaatteiden mukaisesti kaupungin sisäistä yhteistyötä ja omistajanohjauksella ulkoista palvelutuotantoa

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toimintaa ja tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Kuntatekniikka

Tekniikkatoimialalla johtamisjärjestelmä on toimiva, mutta sen uudistaminen ja palvelulähtöisyyden vahvistaminen on edelleen ajankohtaista, kuten muutosohjelmassa on tunnistettu. Tehtävien ja vastuiden selkeys on parantunut, ja tiedonkulku sekä yhteistyö ovat kehittyneet merkittävästi vuoden aikana. Tämä on luonut paremmat edellytykset toimialan sisäiselle tehokkuudelle ja sujuvalle arjen työskentelylle.

Henkilöstön ikääntyminen tuo haasteita erityisesti fyysistä työkykyä vaativiin tehtäviin. Samalla rakennusalan muutos näkyy talotekniikan automatisoitumisena ja digivälineiden käytön lisääntymisenä muun muassa kirjauksissa, tarkastuksissa ja viestinnässä. Rekrytointi on erityisesti ulkotöiden osalta osoittautunut haastavaksi, mihin vaikuttaa muun muassa henkilöstön ikärakenne.

Toimialalla on kuitenkin saavutettu myös merkittäviä onnistumisia. Yhteistyö lupa- ja valvontatoimialan kanssa on kehittynyt merkittävästi, mikä on lisännyt tehokkuutta ja sujuvoittanut prosesseja. Korkeakouluyhteistyö on tuonut toimialalle lisää resursseja, ja kiinnostus harjoittelu- sekä opinnäytetyöpaikkoja kohtaan on kasvanut ja hakijoita on jo kymmenittäin. Tekemisen meininki on vahvistunut, johtajuus on selkeästi parantunut ja viestintä on muuttunut aiempaa ennakoivammaksi, mikä luo positiivista ilmapiiriä ja lisää henkilöstön luottamusta johtamiseen.

Toimialan merkittävimmät riskit liittyvät globaalin geopoliittisen tilanteen vaikutuksiin. Kustannukset ovat nousseet, vaikka rakentamisen hiljeneminen on osaltaan tasoittanut hintojen nousua. Samalla riskit ovat siirtyneet yhä enemmän yritysten toimintakyvyn ja rakennusalan jatkuvuuden turvaamiseen. Osaavan työvoiman saatavuus Heinolaan on haasteellista, vaikka henkilöstön vaihtuvuus on toistaiseksi pysynyt maltillisena.

Tilakeskus

Tavoitteena on ollut toimitilojen käytön tehostaminen, mikä näkyy muun muassa pelastusaseman myymisenä vuoden alussa sekä joidenkin pienempien tilojen myyntinä. Niemelä-talon purkutyöt käynnistyivät marraskuussa ja saatiin päätökseen keväällä. Rakennuksien ja kiinteistöjen myynti on kokonaisuudessaan vilkastunut, vaikkakin osa kaupoista on viivästynyt niihin kohdistuneiden valitusten vuoksi.

Tilatietojärjestelmän käyttöönottoa on jatkettu vuoden 2024 aikana, ja lisäksi rakennusinvestointien kustannustietojärjestelmä on otettu käyttöön, mikä tukee suunnitelmallista resurssien hallintaa ja investointien ohjausta. Pitkän aikavälin investointisuunnitelmaan on sisältynyt tilojen priorisointityö, jossa painopisteenä on ollut tarpeettomista tiloista luopuminen. Tämä jo aiemmin aloitettu työ on jatkunut kuluvan vuoden aikana ja jatkuu myös tulevana vuonna.

Toimenpiteet tyhjen ja tarpeettomien toimitilojen karsimiseksi ovat alkaneet tuottaa tulosta, ja samalla henkilöresurssien käyttöä on suunniteltu entistä tarkemmin. Tavoitteena on ollut välttää ylimääräisten resurssien ylläpitoa. Eläköitymisten aiheuttamat henkilöstömuutokset on ennakoitu useiksi vuosiksi eteenpäin, ja resurssien kohdentamista on tarkasteltu myös omien ja ostopalveluiden käytön näkökulmasta, erityisesti rakennuttamisen ja sähköasennustöiden osalta.

Johtamisessa korostuvat tavoitteiden selkeä käsittely ja niiden toteutumisen seuranta, ja vuoropuhelu organisaation sisällä on aktiivista. Johtamisjärjestelmä toimii pääpiirteissään tarkoituksenmukaisesti, vaikka joidenkin hankkeiden, kuten Tilapalvelut Oy:n käynnistymisen, yhteydessä on ilmennyt epäselvyyksiä ja huolenaiheita.

Kirkkis-talon rakentaminen saatiin alkamaan syksyllä purku-urakoitsijan konkurssista huolimatta, ja hankkeen kustannustaso on pysynyt kohtuullisena. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on toiminut sujuvasti, mikä on osaltaan tukenut tilaratkaisujen ja investointien edistymistä.

Kirkkiksen tuleva puukoulu.

Ruoka- ja siivouspalvelu

Ruoka- ja siivouspalvelussa on vähennetty esihenkilöitä ja tällä hetkellä palvelualue työllistää 3 henkilöä. Ruokapalvelussa on käytössä kylmäruokatuotantomalli, jonka toimesta on voitu vähentää henkilöstöä ja valmistuslaitteita tuotantokeittiöllä. Yhdistelmätyön hyödyntäminen tehostaa ja sujuvoittaa toimintaa. Työntekijöille voidaan tarjota 100 % työaikaa yhdistelmätyön myötä. Tuottavuus on parantunut jonkin verran, mutta kehittämistoimia tullaan tekemään myös tulevana vuosina.

Uusi tuotantokeittiö sekä kylmäruokaa vastaanottavat palvelukeittiöt on saatu sujuvasti toimiviksi, mikä on parantanut ruokapalveluiden kokonaislaatua ja tehokkuutta. Samanaikaisesti käyttöön otettu uusi tuotannon ohjausjärjestelmä on tukenut toimintojen hallintaa ja sujuvuutta. Asiakastyytyväisyys palveluihin on pysynyt hyvällä tasolla, ja palveluiden laatu on säilynyt korkeana, vaikka toimintaympäristössä on ollut haasteita, kuten yleinen kustannustason nousu. Tästä huolimatta talousarvio on onnistuttu pitämään kurissa eikä ylityksiä ole syntynyt.

Tulevaisuutta ajatellen merkittävimmät riskit liittyvät osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen. Lähivuosina moni työntekijä siirtyy eläkkeelle, mikä lisää painetta uusien työntekijöiden rekrytointiin. Tämä on haaste erityisesti aloilla, kuten ruoka- ja siivouspalvelut, joiden arvostus on matala ja palkkataso kunta-alan alhaisimpia. Työvoiman saatavuuden turvaaminen edellyttää toimia alan houkuttelevuuden ja työolosuhteiden kehittämiseksi.

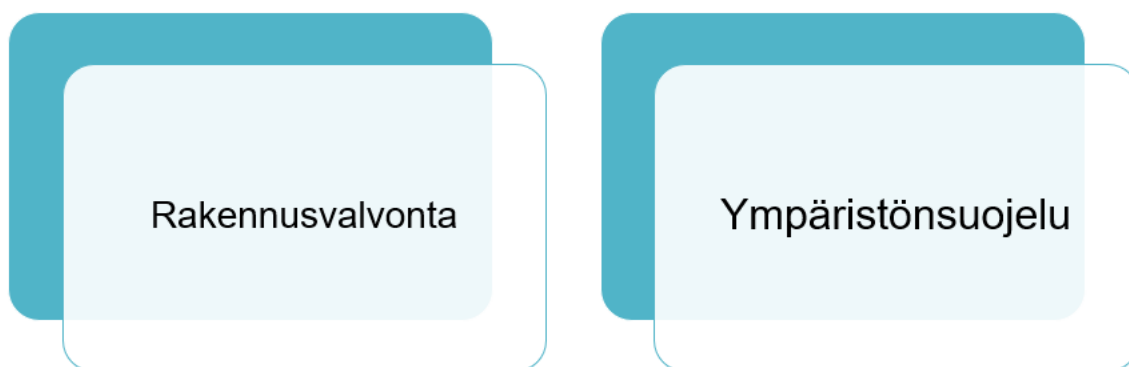
Toimialalle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Kaikki suunnitellut urakat saatiin toteutettua. Tekniikka-toimialan taloudellinen toteuma jäi talousarviosta toimintakatteen osalta. Tuottojen toteutuma oli 99,3 % ja kulujen 105,5 %. Toimialan kokonaiskulut olivat noin 20,4 miljoonaa euroa ja tuotot noin 18,4 miljoonaa euroa. Näin ollen toimintakate muodostui noin -0,1 miljoonaan euroon, mikä on talousarviossa esitettyä heikompi.

6.1.5 Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Näitä ovat terveysvalvonta ja eläinlääkäripalvelut. Toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta / yksiköstä.

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

	Tavoite	Toteuman arviointi
1	Hyvinvoinnin kasvu - Toimialojen välisen yhteistyön lisääminen. Asiantuntemus ja tuki muille toimialoille. - Tasapuolinen ja oikeudenmukainen valvonta valvontasuunnitelmien mukaisesti.	Toteutui
2	Uudistuva työ ja asuminen - Hyvä palvelukokemus, viranomaisprosessien ja toteuttavan organisaation keskinäistarkastelu ja sujuva lupakäsittely. - Edistetään asumisen lisäämistä Vierumäen urheiluopiston alueella.	Toteutui
3	Vahva kaupunkiyhteis - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla). Henkilöstön pysyvyyden varmistaminen. - Digitaalisen asioinnin parantaminen ja digitalisaation lisääminen	Toteutui
4	Kestävä talous - Keskeneräisten rakennuslupien selvitystä jatketaan.	Toteutui

- Rakennusvalvonnan taksaa tarkastetaan 2024 siten, että kulut kattavat menot.
- Ympäristötoimen sähköinen arkisto otetaan käyttöön.

Tarkastuslautakunta arvioi toimialaan sisältyvien palveluiden toimintaa ja tuloksellisuutta toiminnan tunnuslukujen ja kertomusvuoden aikana kerätyn arviointimateriaalin pohjalta.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Vuonna 2024 lupaviranomaisten ja teknisen toimialan välinen yhteistyö oli tiivistä. Johtava rakennustarkastaja osallistui teknisen toimialan ja kaupunkiympäristön johtoryhmiin, ja ympäristöpäällikkö oli mukana laajennetussa johtoryhmässä.

Sähköistä asiointia kehitettiin rakennusvalvonnassa ja ympäristötoimessa. Samalla ohjelmistojen tietoturvaa vahvistettiin. Rakennus- ja huoneistorekisterien korjauksia tehtiin muun työn ohessa, ja noin 300 keskeneräistä rakennuslupaa saatiin selvitettyä – työ jatkuu edelleen.

Palveluprosessien kehittämistä on jatkettu aktiivisesti elinvoiman, lupa- ja valvonnan sekä tekniikan toimialojen yhteistyönä. Kehitystyö on osa kaupungin laajempaa muutosohjelmaa ja organisaatiouudistusta. Yhteistyössä tunnistettuja kehittämisehdotuksia on viety käytäntöön arjessa muun muassa uudistamalla palaverikäytäntöjä ja vahvistamalla keskinäistä yhteistyötä. Konkreettisenä esimerkkinä voidaan mainita uuden luparyhmän käynnistäminen.

Lupa- ja valvontatoimialalla digitaalisten palvelujen kehittäminen jatkuu jatkuvana prosessina, joka pohjautuu toimialan lainsäädännöllisiin vaatimuksiin sekä kaupungin digitiekartan tavoitteisiin. Sähköisten palvelujen taso on korkealla, ja toimintaa on pystytty tuottamaan tehokkaasti pienellä henkilöstömäärällä.

Rakennusvalvonnassa Heinolan ja Hartolan välinen yhteistyö on ollut toimivaa, ja suunnitteilla on yhteisen lupa- ja valvontalautakunnan perustaminen seuraavan vaalikauden alusta. Lisäksi lupa- ja valvontatehtävien toiminta-alueen laajentamista naapurikuntiin on selvitetty vuoden aikana, ja asia on naapurikuntien harkinnassa.

Ympäristönsuojelun työtä on kehitetty määrätietoisesti ja siitä on saatu myös ulkopuolista tunnustusta. Heinolan kaupungin panos "Valvontatieto yli kuntarajojen" -projektissa palkittiin vuoden kehitystekokilpailussa kansallisella tasolla. Lisäksi ympäristönsuojelun vuosittaisen valvontaohjelman toteutuma on parantunut selvästi edellisiin vuosiin verrattuna.

Rakentaminen oli vuoden aikana vilkasta, erityisesti teollisuudessa ja Vierumäen urheiluopiston alueella, mikä nosti lupatuloja merkittävästi. Tämän vuoksi talousarviota tarkistettiin vuoden aikana tulojen kasvaessa.

Toiminnallisten tavoitteiden osalta edettiin suunnitellusti. Talous toteutui suunniteltua paremmin, toimintatuotot toteutuivat noin 110,3 prosenttisesti suhteessa talousarvioon, mikä tarkoitti noin 0,8 miljoonan euron ylitystä. Toimintakulut puolestaan alittuivat jäädessä 97,9 prosenttiin talousarvion tasosta, mikä vastasi noin 1,5 miljoonan euron säästöä. Toimintakate oli noin -0,7 miljoonaa euroa. Talouden toteuma oli näin ollen talousarvioon nähden parempi. Vuodelta 2023 siirtyi vuodelle 2024 noin 116 000 euron lisä- ja kertakuluja ympäristöterveydenhuollon uudelleenjärjestelyistä.

Uimaranta ja laituri.

7 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuusto asetti kaupungin toimijoille yhteensä 24 sitovaa vuositavoitetta. Tavoitteista 18 toteutui, 5 tavoitetta toteutui osittain ja 1 ei toteutunut. Tarkastuslautakunta suosittelee toiminnallisten tavoitteiden selkeää esittämistä. Jokaisen tavoitteen kohdalla tulisi erikseen merkitä toteutuiko tavoite vai ei, sen sijaan että tavoitteet ryhmitellään useamman tavoitteen kokonaisuudeksi.

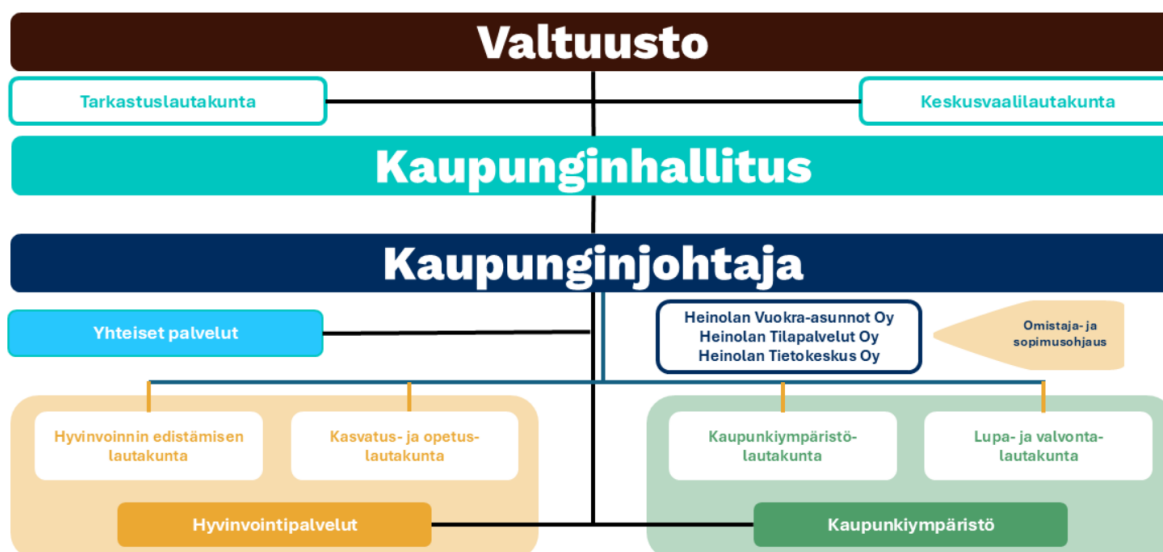
Muutosohjelma

Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2023 muutosohjelman, jonka tavoitteena on uudistaa kaupungin toiminta- ja johtamismalli vastaamaan paremmin hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä toimintaympäristöä. Ohjelman keskeisinä tavoitteina ovat olleet kaupungin taloudellisen tasapainon vahvistaminen ja toiminnan tehostaminen. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määriteltiin jo vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä, ja niillä on ollut selkeä vaikutus toimintakateen myönteiseen kehitykseen. Kaupungin toimintakate vahvistui vuonna 2024 noin 2,3 prosenttia.

Vuoden aikana valmisteltiin muutosohjelmaan liittyvää johtamisjärjestelmän uudistusta. Valtuusto hyväksyi marraskuussa uuden hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.1.2025. Samalla asetettiin uudet lautakunnat toimikaudelle 1.1.–31.5.2025.

Muutosohjelman yhteydessä toteutettiin merkittäviä organisaatiouudistuksia, joiden tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja taloudellista tehokkuutta. Kaupungin tilapalvelut siirrettiin uuden tytäryhtiön vastuulle, ja vesilaitostoiminnan järjestämisestä laadittiin yhteistyösopimus Lahti Aqua Oy:n kanssa. Vesilaitoksen operointi siirtyi liikkeenluovutuksella Lahti Aqua Oy:lle 1.1.2025. Lisäksi Heinolan kaupunki liittyi osaksi Lahden Seudun Kehitys Oy LADECin rahoittajasopimusta vuoden 2025 alussa. Näillä toimenpiteillä pyritään vahvistamaan kaupungin taluspohjaa ja hyödyntämään laajempien toimijaverkostojen tuomia synergiaetuja.

Heinolan kaupunkikonserni 1.1.2025 alkaen

Organisaatiokaavio 1.1.2025 alkaen.

Investoinnit

Vuonna 2024 kaupungin toimintaa ohjasi investointien kokonaismäärän väheneminen, mutta palveluverkkomuutokset etenivät suunnitellusti. Kirkkis-talon rakentaminen käynnistyi ja siihen liittyvä purkutyö toteutui budjetoitua edullisemmin. Tämä vähensi kaupungin taseen korjausvelkaa ja mahdollisti resurssien suuntaamisen ympäristöhankkeisiin, kuten viheralueiden kehittämiseen ja kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen rakentamisessa. Investointien suunnitelmallisuus on kehittynyt ja ulottuu nyt aiempaa paremmin tuleville vuosille.

Ilmastotavoitteet

Vuonna 2024 Heinola saavutti kunnan energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukaiset tavoitteet. Kirkkisen koululle asennettava aurinkosähköjärjestelmä vähentää rakennuksen energiankulutusta ja hiilijalanjälkeä. Energiatehokkuutta on parannettu myös muissa rakennushankkeissa muun muassa lämmöneristysratkaisuilla, LED-valaistuksella ja älykkäillä energianhallintajärjestelmillä. Yhdyskuntateknisissä palveluissa energian kulutuksen ja päästöjen vähentämiseen panostetaan aktiivisesti. Lisäksi on kartoitettu maalämmön ja aurinkosähkön hyödyntämismahdollisuuksia, ja konkreettisia toteutuksia valmistellaan. Ilmastovaikutusten mittaamista kehitetään määrittelemällä selkeät, mitattavat tavoitteet hiilidioksidipäästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseksi.

Hankkeet

Vuonna 2024 kehitettiin hankkeiden hallinnollisia prosesseja ja lisättiin hankerahoituksen hyödyntämistä. Kaikilla toimialueilla tehtiin uusia hankehakemuksia ja osallistuttiin lisäksi useisiin yhteishankkeisiin. Hankkeiden ja

avustusten avulla rahoitettiin yhteensä 27 henkilötyövuoden työpanos, jakaantuen 120 eri henkilön palkkakustannuksiin. Työpanokset vaihtelivat kokoaikatyöstä muutaman tunnin työtehtäviin.

Hankkeiden tavoitteet painottuivat elinvoiman ja työllisyyden tukemiseen, energiatehokkuuden parantamiseen, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Lisäksi jatkuvilla avustuksilla tuettiin etsivää nuorisotyötä, nuorten työpajaa, lintuhoitolan toimintaa sekä tilapäistä suojelua tarvitsevien palveluiden järjestämistä.

Lainakanta

Vuonna 2024 Heinolan kaupunki nosti pitkäaikaista lainaa 17 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 13,4 miljoonalla eurolla ja lyhytaikaisia 9,0 miljoonalla eurolla. Kaupungin kokonaislainakanta pieneni edellisvuodesta 5,4 miljoonalla eurolla ja oli vuoden lopussa 107,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa 6 039 euroa asukasta kohden. Vaikka lainamäärä laski, korkomenot jatkoivat kasvuaan. Lainakannan keskiporko nousi vuoden aikana 1,63 prosentista 2,06 prosenttiin.

Väestö

Väestörakenteen muutos tulee haastamaan ja on jo haastanut kuntien talouden. Lasten määrä vähenee, väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee samalla kun verorahoituksen kasvu heikkenee. Valtionosuuksien perustuminen suurelta osin lasten määrään vähentää valtionosuuksia. Kuntien välinen sisäinen nettomuutto oli vuoden 2024 aikana positiivinen Heinolassa, joka on ollut viime vuosien aikana merkittävä muutos väestömäärältään pienentyvässä kaupungissa.

TE-uudistus

Elinvoimapalveluihin keskeisesti vaikuttava merkittävä muutos on valtakunnallinen TE-uudistus, johon elinvoimatoimialan elinkeino- ja työllisyydenhoitopalveluissa on lähdetty valmistautumaan vuoden aikana. Vuoden 2025 alusta toteutunut TE-uudistus on vaikuttanut suuresti vuoden 2025 suunnitteluun vuoden 2024 aikana. Uudistuksen myötä työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle, ja Päijät-Hämeen työllisyysalue ryhtyi hoitamaan myös Heinolan kaupungin työllisyyteen liittyviä viranomaistehtäviä. Tämä järjestely on huomioitu kaupungin muutosohjelmassa ja siihen liittyvässä organisaatiouudistuksessa.

Uudistuksen seurauksena kuntien kustannukset kasvavat valtakunnallisesti arviolta noin 900 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Tämä johtuu sekä tehtäväkentän laajenemisesta että työttömyysetuuksien kasvavasta rahoitusvastuusta. Vaikka valtionosuudet kasvavat, menot nousevat samanaikaisesti. Heinolan kaupungin taloudelliseen tulokseen uudistuksen arvioidaan vaikuttavan heikentävästi noin 0,3 miljoonalla eurolla vuodessa.

8 STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Valtuusto hyväksyi kaupungin strategian päivityksen kokouksessaan 16.5.2022. Päivitetystä strategiassa katseet on suunnattu kohti tulevaa ja luodaan välittämisen, uudistumisen ja tuloksellisuuden arvojen avulla Heinolaa, jossa on hyvä kasvaa. ”Hyvä kasvaa Heinolassa 2030- strategiassa” toiminta-ajatus on rakentaa yhdessä hyvinvoivan Heinolan tulevaisuus. Strategialla on arvoja, päätavoitteita ja ohjelmia, ohjelmien alla ohjelmataavoitteita. Ohjelmataavoitteista tehtiin taloussuunnitelman sitovia tavoitteita. Kokonaisuus on ollut kunnianhimoinen, mutta osin vaikeasti hahmotettava.

TAVOITTEET JA MITTARIT

HYVINVOINNIN KASVU

- » Hyvinvointi lisääntyy (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » Toimiva arki (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola (CO2-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

UUDISTUVA TYÖ JA ASUMINEN

- » Muuttovoiton vahvistaminen (työikäisten nettomuutto)
- » Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » Monipaikkainen Heinola (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyyspalvelut, asukaskokemuskysely)

VAHVA KAUPUNKIYHTEISÖ

- » Laadukas päätöksenteko (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » Osallisuuden vahvistaminen (asukaskokemuskysely)
- » Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen (työtyytyväisyys, esihenkilöarvioinnit)

KESTÄVÄ TALOUS

- » Velkamäärän vähentäminen (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » Käyttötalouden tasapaino (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Strategiset tavoitteet 2022/2030.

Strategian toteutumisen arviointi toteutuu parhaiten toimialojen toiminnallisten tavoitteiden kautta. Toiminta on ollut pääosin strategisten linjausten mukaista. Kaikkia mittareita ei kuitenkaan ole pystytty käyttämään toteutumisen seurannassa, ja osin mittareista onkin saatavilla tietoa vasta myöhemmin.

Lyhyen aikavälin päätöksenteossa tunnistettiin pitemmän aikavälin näkemyksen puute. Päätöksentekoon kaivataan lisää tietoperusteita ja realistisuutta. Kokonaisuuden hahmottamista tukisi pitkän aikavälin investointisuunnitelma. Uusinvestointien suunnittelussa huomioitavaa on talouden reunaehtojen lisäksi väestörakenteen kehitys, tilojen monikäyttöisyys ja käyttöasteen tehokkuus. Investointipäätösten yhteydessä olisi syytä arvioida tulevien poistojen ja lainanlyhennysten vaikutukset pidemmällä aikavälillä.

Kaupungilla on investointitarpeita ja korjausvelkaa. Lainakanta on edelleen korkea, vaikka kantaa onnistuttiinkin vähentämään hieman vuoden 2024 aikana. Investointien myötä poistot kasvavat ja samaan aikaan kunnan asukasmäärä

laskee. Ikärakenteen muutos, vanhusväestön lisääntyminen ja lasten väheneminen tulisi huomioida strategiassa. Kuntatalouden näkymät ovat edelleen haastavat. Mittavat investointipaineet ja kustannuskehityksen hallinta asettavat haasteita tuleville vuosille. Rakenteellisesta alijäämästä on vaikea päästä eroon, ja jatkossakin on tehtävä sopeutustoimia talouden tasapainottamiseksi.

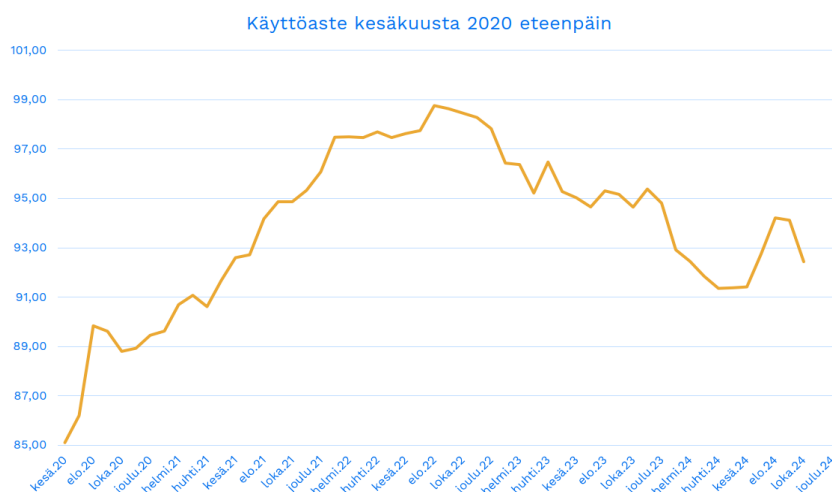
Lapset hiihtämässä.

9 KONSERNIYHTEISÖT

9.1 Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi

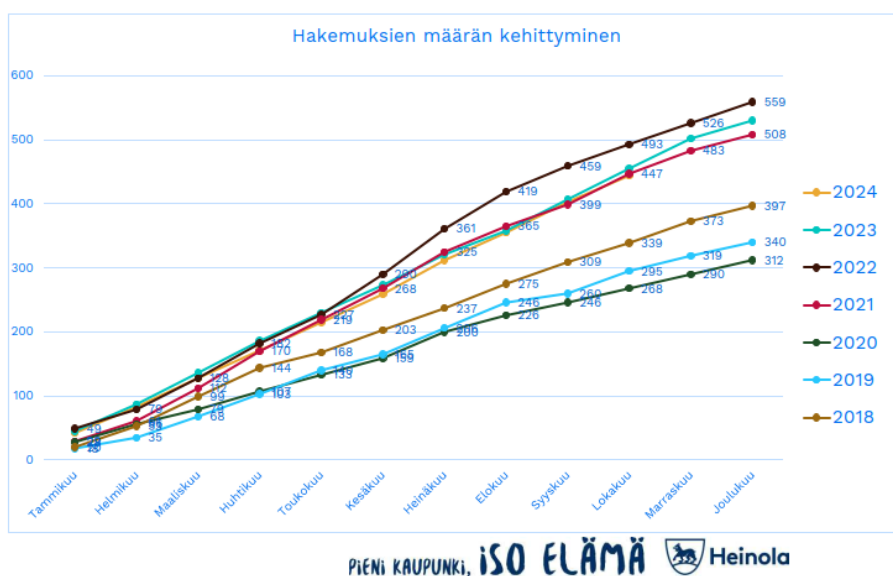
Heinolan kaupungilla on yksi yhtiö, Heinolan vuokra-asunnot Oy, jolle asetetaan talousarviossa vuositavoitteet. Yhtiön tehtävä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Yhtiölle asetettiin neljä sitovaa tavoitetta vuodelle 2024.

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Käyttöaste 2020–2024.

Heinolan vuokra-asunnot Oy

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola

Hakemuksien määrän kehittyminen 2018–2024.

Toiminallisten tavoitteiden toteutuminen 2024

Tavoite		Toteuman arvio
1	Yhteisöllisyys ja asiakastyytyväisyys - Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen - Asukastoiminnan aktivoiminen - Tyytyväiset asukkaat	Toteutui osittain
2	Kestävä talous - Asuntojen kysynnän pysyminen hyvänä - Asuntojen käyttöasteen pysyminen hyvänä - Onnistunut budjetointi ja aktiivinen seuranta/reagointi - Kiinteistöhuollon ja siivouksen kilpailutus vuonna 2024	Toteutui osittain
3	Kiinteistöjen kunnossapito - Tietoisuuden lisääminen kiinteistöjen kunnosta	Ei toteutunut
4	Vastuullisuus - Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen - Öljyn käytön vähentäminen kiinteistön lämmönlähteenä.	Toteutui osittain

Toiminnallisia tavoitteita saatiin toteutettua vuoden aikana osittain. Tavoite vähintään kuuden kohteen omatoimisen kuntoarvion tekemisestä tilikauden 2024 aikana ei toteutunut. Kuntoarvioiden ja määräaikaistarkastusten tekeminen siirrettiin vuodelle 2025, jolloin siihen on käytettävissä Heinolan Tilapalvelut Oy:n laajemmat resurssit.

Heinolan Vuokra-asunnot Oy:llä on perusparannustarpeita, joihin se tulee tarvitsemaan rahoitusta. Tulevien vuosien investointitarpeita ja -mahdollisuuksia kartoitetaan ja käydään tilannetta läpi yhdessä omistajan kanssa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuokra-asuntokantaan investoiminen on yhtiön heikon taloustilanteen vuoksi hyvin vähäistä. Taloudelliset panokset menevät nykyisten lainojen lyhennyksiin.

10 HENKILÖSTÖ

10.1 Henkilöstömäärä ja palkkakustannukset

Vuoden 2024 lopussa kaupungin palveluksessa oli yhteensä 632 henkilöä, kun vastaava luku vuonna 2023 oli 695. Henkilötyövuosina mitattuna henkilöstö väheni 33,96 henkilötyövuodella edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2024 henkilötyövuosia kertyi 625,64, kun vuonna 2023 vastaava luku oli 659,60. Suurin vähennys kohdistui hyvinvoinnin toimialaan (-28,91 htv) ja tekniikan toimialaan (-8,63 htv).

Sairauspoissaolojen määrä kasvoi edellisvuodesta. Vuonna 2024 kirjattiin yhteensä 11 125 sairauspoissaolopäivää, mikä tarkoittaa 17,7 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden. Vuonna 2023 vastaava luku oli 14,7 päivää, ja kunta-alan keskiarvo vuonna 2023 oli 16,4 päivää.

Vuoden 2024 henkilöstömenot olivat yhteensä 32,8 miljoonaa euroa, ja niiden laskua selittivät erityisesti hyvinvoinnin ja tekniikan henkilöstövähennykset. Kunta-alan sopimusperusteiset palkkakustannukset nousivat vuoden aikana keskimäärin 2,99 %.

Toimiala	Palkkamenot 1000 euroa		
	TP 2024	TP 2023	Muutos
Elinvoima	3 140	3 008	132
Hyvinvointi	15 625	16 058	-433
Lupa ja valvonta	687	643	44
Tekniikka	5 310	5 432	-122
Yhteiset palvelut	1 960	1 903	57
Yht.	24 762	27 044	-2 282

Henkilöstökustannukset 2023–2024.

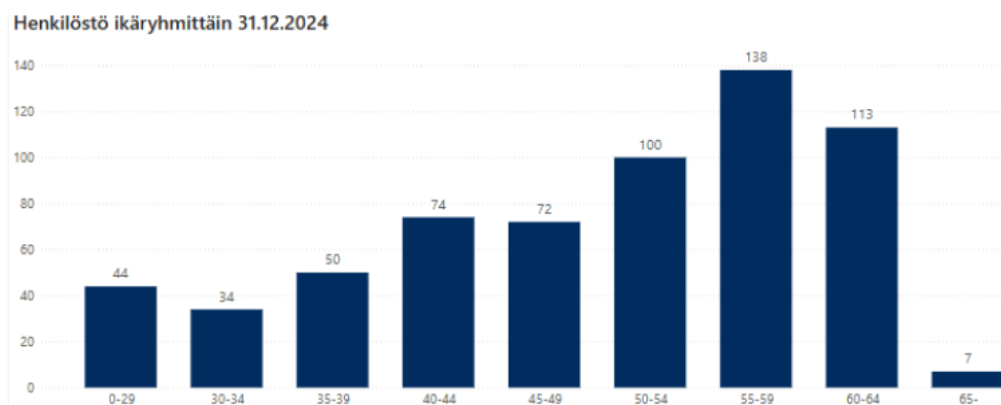
Palkkakustannukset on ilmoitettu ilman sivukuluja, eivätkä luvut sisällä esim. asiantuntijapalkkioita tai luottamushenkilöiden korvauksia.

10.2 Vaihtuvuus ja henkilöstön ikärakenne

Vuonna 2024 79 vakinaisen henkilön palvelussuhde Heinolan kaupungilla päättyi. Näistä 17 henkilöä siirtyi eläkkeelle ja 31 henkilön palvelussuhde päättyi liikkeenluovutuksen seurauksena, jolloin työsuhde peruskuntaan päättyi. Vuonna 2024 uusia vakinaisia palvelussuhteita aloitti yhteensä 30 henkilöä, mikä kuvaa maltillista rekrytointia ja henkilöstöresurssien sopeuttamista toiminnan tarpeisiin.

Koko henkilöstön keski-ikä oli 49,2 vuotta, mikä on korkeampi kuin kunta-alan keskiarvo (45,3 vuotta). Vakinaisen henkilöstön korkein keski-ikä oli tekniikan toimialalla, jossa se oli 53,4 vuotta.

Henkilöstö ikäryhmittäin 31.12.2024

Henkilöstö ikäryhmittäin 31.12.2024.

10.3 Rekrytointi

Rekrytointien osalta Heinolan kaupunki käytti Kuntarekry-järjestelmää, joka toimii valtakunnallisena kunta-alan työnhakupalveluna. Ulkoisessa haussa olevat virat ja tehtävät julkaistiin Kuntarekryn lisäksi TE-palvelujen Työmarkkinatorilla, kaupungin verkkosivuilla, ja harkitusti myös painetuissa lehdissä sekä sosiaalisessa mediassa (Facebook ja LinkedIn). Sosiaalisen median roolia työnhaussa on tunnistettu kasvavaksi, ja rekrytointiviestintää on kehitetty erityisesti tämän kanavan osalta, jotta potentiaaliset työnhakijat tavoitetaan entistä tehokkaammin. Vuonna 2024 rekrytointi-ilmoituksia julkaistiin yhteensä 58 kpl.

10.4 Ammattitaitoinen henkilöstö

Henkilöstön vahva ammattitaito on tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeistä. Osaamistarpeita kartoitetaan mm. kehityskeskustelujen yhteydessä. Koulutussuunnittelussa huomioidaan ammatillista osaamista ylläpitävä ja edistävä koulutus.

Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä on ollut voimassa vuoden 2014 alusta lähtien. Laki sisältää säännökset ammatillista osaamista edistävästä koulutuksesta ja ammatillisen osaamisen kehittämiseksi laadittavasta koulutussuunnitelmasta. Työllisyysrahasto maksaa koulutuskorvausta enintään kolmelta koulutuspäivältä työntekijää kohden vuodessa. Koulutuskorvauksen saamisen edellytyksenä on, että työnantajan järjestämä koulutus perustuu laadittuun koulutussuunnitelmaan, joka koskee koko henkilöstöä. Koulutussuunnitelmat käsitellään YT-neuvottelukunnassa vuosittain. Haettujen koulutuspäivien määrä kasvoi vuonna 2024, vaikkakin koulutus korvaukseen oikeuttavien koulutuspäivien määrä pieneni.

Koulutuspäivät ja saatu koulutuskorvaus vuosilta 2023–2024		
	2023	2024
Koulutuspäivät	880	929
Koulutuspäivät (koulutuskorvaukseen oikeuttavat)	550	377
Koulutuskorvaus (€)	11 251,90	7 941,88

Koulutuspäivien määrä ja koulutuskorvaukset 2023–2024.

10.5 Työhyvinvointi

Heinolan kaupungissa työhyvinvoinnin kokonaisuutta seurataan vuosittain työhyvinvointikyselyn avulla. Vuoden 2024 kysely toteutettiin 6.–19.5.2024 Kevan verkkotyökalulla. Kyselyyn vastasi 376 työntekijää, mikä vastaa 53,2 %:n vastausastetta. Vastausprosentti oli sama kuin edellisvuonna, mikä osoittaa henkilöstön osallistumisaktiivisuuden pysyneen vakaana. Ilahduttavaa vuoden 2024 työhyvinvointikyselyn tuloksissa oli, että kehitystä tapahtui kaikilla osa-alueilla edelliseen vuoteen verrattuna. Kysely piti sisällään myös työhön liittyviä tuntemuksia kartoittavia väittämiä, joiden osalta Heinolan kaupungin tulokset olivat parempia kuin muilla verrokkiryhmillä:

- 40,7 % vastaajista koki itsensä vahvaksi ja tarmokkaaksi työssään päivittäin (verrokkiryhmä: 32,5 %)
- 50,1 % koki innostusta työssään päivittäin (verrokkiryhmä: 45,6 %)
- 46,9 % tunsu päivittäin tyydytystä syventyessään työhönsä (verrokkiryhmä: 41,2 %)

Tulokset osoittavat, että työhyvinvointia tukevat toimenpiteet ovat vieneet työhyvinvointia oikeaa suuntaan ja niiden vaikutus näkyy konkreettisesti myös henkilöstön kokemuksissa.

10.6 Muutokset ja tulevaisuuden näkymät

Heinolan kaupunki pyrkii suunnitelmallisella ja laadukkaalla koulutussuunnittelulla vastaamaan tulevaisuuden oppimistarpeisiin. Heinolan kaupunki jatkaa tulevana vuonna henkilöstön monipuolisen koulutustarjonnan tukemista. Koulutusten painopisteenä on erityisesti muutoskyvykkyyden vahvistaminen sekä teknologisen kehityksen, kuten tekoälyn, tuomien mahdollisuuksien ja haasteiden haltuunotto. Työssä vaadittavien lupien suorittamiseen liittyvät koulutukset sekä muu ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus sisältyvät koulutussuunnitelmaan. Kaupunki tukee myös jatkossa henkilöstön omaehtoista osaamisen kehittämistä. Tähän pyritään vastaamaan laajalla koulutustarjonnalla, ja Eduhouse-koulutusportaalin käyttöä jatketaan. Tavoitteena on portaalin käytön edelleen laajentaminen koko organisaatiossa.

11 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksensa Heinolan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin vastaukset erikseen kaupunginhallitukselta koko arviointikertomukseen ja lautakunnilta omaan osuuteensa niin, että ne voidaan käsitellä valtuuston lokakuun kokouksessa.

Huomiot joihin tarkastuslautakunta pyytää vastauksia hallitukselta

- Onko sisäisen valvonnan taso riittävä?
- Onko sisäisessä tarkastuksen johdosta suunnitellut toimenpidemuutokset edenneet käytäntöön?
- Kaupunginhallituksen kanta, onko investointitaso riittävä tällä hetkellä kasvun ja elinvoiman kannalta?
- Onko uuden organisaation sisäiset vastuut selkeät ja vastuuhenkilöt nimetty?
- Onko uuden organisaation käynnistyttyä todettu korjaustarpeita?
- Millä keinoin varmistetaan osaavan henkilöstön rekrytoimisen onnistuminen ja olemassa olevan tiedon säilyminen henkilöstön vaihtuessa?

Huomiot joihin tarkastuslautakunta pyytää vastauksia lautakunnilta

- Onko uuden organisaation sisäiset vastuut selkeät ja vastuuhenkilöt nimetty?
- Onko uuden organisaation käynnistyttyä todettu korjaustarpeita?
- Miten oppimateriaaleihin käytettävissä olevien resurssien määrä näkyy käytännön koulutyössä?
- Oppilaskyselyiden mukaan vastauksissa näkyi laskua kouluviihtyvyyden ja työrauhan kokemuksissa, miten nämä näkyvät koulun arjessa ja oppimistuloksissa? Miten kyselyiden tuloksiin on reagoitu?
- Minkälainen investointitarve on infran ylläpitämiseen ja rakentamiseen? Onko infran puolella korjausvelkaa?

Tilintarkastaja antoi 24.4.2025 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024.

Tilintarkastaja esittää vuoden 2024 tilinpäätöksen hyväksymistä sekä vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2024. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin koko henkilöstöä joustavuudesta ja aktiivisuudesta haasteellisena aikana.

Heinolassa 8.5.2024

Ville-Matti Kuusela
puheenjohtaja

Sanna Koponen
varapuheenjohtaja

Aira Seppälä

Pekka Kantanen

Jouko Vuorenniemi

Raili Hildén

Kiia Aha

PIENI KAUPUNKI,
ISO ELÄMÄ

Heinola